Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 150 (15773) | 1981 оной июниин 30, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН ЗЭРГЫЕ УЛАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ

СОВЕТСКЭ Союзай Коммунис партиин гэшүүндэ кандидадаар намайе абыт» гэhэн нимэ гуйлтатайгаар манай орной эрхимэй эрхимүүд партиина организацида мэдүүлгэ барин хандадаг гэшэ. Коммунист гэhэн нэрэ хадаа үндэршэе, харюусалгатайшье соло мүн. Партида ороходо дуратайшуул олон. Тиимэhээ КПСС-эй XXVI съезд шэнэ хүнүүдые партида шэлэн абаха хэрэгтэ эрилтэ ехэтэйгээр, харюусалгатайгаар хандаха шухала гээд заабари байна. Партимнай өөрынгөө зэргын ургалта тушаа саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг гэшэ. Тиигэжэ общественна үмэнэ табигдаhан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ, ажалша коллектив бүхэнэй доторой байдалые харааhан байхада, арадай ажахын, соёлой али бүхы участогуудта партиина нүлөө үргэдхэхэ арга нүхэсэл олодог шуу.

Өөрынгөө зэргын ургалтые hайжаруулха талаар партиина организацинуудай харюусалга улам дээшэлнэ. Бэеэ бодотоор харуулhан, совет общественна аша туhада эсэшэ сусашагүй хүдэлмэрилжэ, хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа үгэжэ ябаhан хүнүүдые партида абтадаг шуу. Мүнөө КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар оролгодо ороhон хүн бүхэнэй нэгэнниинь комсомолоор зүршэлгэдэнэ. Ушар тиимэhээ тэдэнэй кандидатска стаж дабажа байха үедэнь хүмүүжүүлхэ болбосоролой эхэ хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй.

КПСС-эй XXV съездhээ хойшонхи табан жэлэй турша областной партиина организаци өөрынгөө зэргэдэ 10.955 хүниие абаа hэн. Энэ жэлэй табан hара соо 1201 хүн КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар ороhон байна. Октябрьска, Захаамнай, Хэжэнгын, Хориин районуудай партиина организацинуудай, локомотив-вагон заhабарилгын, авиационно заводуудай парткомитедүүд партида абтагшадай 69—72 процентынь хүдэлмэришэд. Хүдэлмэришэд зэргэдээ абан бэхижэжэ ородоходо гаргахатаа хамта колхозно тарялашадай түлөөлэгшэдые партида абаха асуудалда партиина комитедүүд, эхин организацинууд анхаралаа хандуулна. Хоёр съездын хоорондо 1006 колхозшангууд партида ороо hэн. Эмэнэй бүхы абтагшадай 9,2 процент болоно.

ЛВРЗ-гэй партком партида шэнэ хүнүүдые абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Ганса 1980 ондо, мүн энэ жэлэй таба hара соо 96 хүн партиин зэргэдэ жаргаа. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, якорна цехэй хүдэлмэришэн Г. Д. Хогнарнова, городской, районно Соведүүдэй депутадууд, комсомолой, профсоюзай эдэбхитэд, социалис мүрысөөндэ илагшад тоолорбуур С. Б. Загинаев, Л. Н. Седельникова, А. А. Парфенов, Н. Г. Камзолова, обойщица З. В. Качкарь, слесарьнуудай бригадир С. С. Бадуев, хэбэй шорой бэлдэгшэ Г. Н. Тангаева болон бусад олон хүнүүд бии. Эндэхи залуу коммунистнууд бултадаа партиина hургалтада ябана, удэшын hургуулида ном үзэжэ, эрдэмэя дээшэлүүлнэ, техникум болон институдта заочноор hурана. Партиин гэшүүндэ кандидадаар абтахын дарыдань тэдэниие залуу коммунистнуудай hургуулида оруулна. Тус hургуулиин хэшээлнүүд hара соо нэгэ дахин үнгэрэгдэдэг. Партиин, дайнай болон ажалай ветерануудай, заводой хүтэлбэрилэгшэд залуу коммунистнуудтай үмэнэ үгэ хэлэдэг юм. Кандидатска стаж гаража ябагша нүхэдэйнгөө уpда тоосодог, КПСС-эй Программа, Устав болон түүхын шухала зүйлнүүдые тэдэнтэй шудалдаг байна.

Кандидатска стаж гаража байха үедөө кандидат бүхэн эрхим hайнаар ажаллаха, нинтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар эрилтэтэ хүбитаhа бодотоор оруулсахые эрмэлзэнэ. Залуу коммунист Галина Даниловна Хогнарнова 1956 ондо түрэhэн хүн, 1975 онhоо ЛВРЗ-эй якорна цехтэ изолировщицаар ажаллана. Тэрэ нигмадта эрхим шанартай продукци гаргадаг, коммунис ажалай ударник гэhэн алдартай, арбадахи табан жэлэй дүнгэр «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаhан. Урин hайханай самодеятельностьдо, спортивно hайжэ ябуулагануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, группын комсоргоор hунгагдаhан, соёлой институтэй гурбадахи курсда заочноор hуража байна. Г. Д. Хогнарнова hунгагдаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар hунгажа, тэрэнэй ехэ итгэл найдабари үзүүлээ.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтахадаа залуу коммунист Холтоhон хүрхайн гэбэлэгшэн комсомол-залуушуулай гэрэлтэ гэрэлын бригадир А. Н. Москаитин алдаршуулан ябадаг. Тэрэнэй толгойлдог коллектив комбинадай 50 жэлэй (1984 он) болотор даабариhаа гадуур 1000 тонно руда малтаха гэhэн уялга абажа, энэ үүсхэл дэлгэрүүлээ. Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Зүүн-Мурэнэй комплексын малшан үнеэ hаалгагша партиин гэшүүн, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат гэдэгэй хүрэгшэ С. Ж. Шалбуухеева 1980 ондо үнеэн бүриhөө 3317 килограмм hү hаагаа hэн. Тиинхэ тусэбөө 1,5 дахин үлүүлэн дүүргээ бшуу. В. А. Зенкинэй партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаhан сасуу хагалай модоной баазын гэрэгдэ өөрынгөө бригадын гэшүүдтэ абаа. Коллективынь модо тээхэ энэ жэлэй таба сарын даабарииие 101 процент дүүргэжэ байна.

Улаан-Үдэ городой, Хойто-Байгалай, Загарайн, Улаан-Үдын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй районуудай партиина эхин организацинууд hургаан хүмүүжүүлхэ дүршэл үргэн нэбтэрүүлнэхэй. Залуу коммунистнуудые шефтээ абаха аша туhатай хэрэг болоно шадаа. Зүгөөр залуу коммунистнуудай өөрын оролдосые, эдэбхи эрмэлзэлынь гэгээрүүлхэд ябаха хада урагшаа ходо алхагдахагүй ха юм.

Залуу коммунистнуудые үзэл сурталай талаар хатуужуулха, политическэ болон эмхидхэлэй ажал ябуулгада ябадуулха, тэдэнэй тодорхой даабари үгэхэ гэшэ партиина эхин организацинуудай үдэр бүриин анхарал доро байха ёhотой. Залуу коммунист бүхэн марксистско-ленинскэ үзэл сурталые, партиин политикын гүнзэгыөөр шудалха, коммунистын эрхэ болон уялгануудые hайн мэдэхэ ёhотой.

Партида абалгые саг үргэлжэ нарижуулан hайжаруулха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгэй түлөө партиина эхин организацинууд тусгаар харюусалгатай юм. Тэдэнэр партида орохоёо хүсэгшэдэй зүршэлтэ шалгажа харюусалга шангадхаха уялгатай. Зарим районуудай партиина организацинуудта болзор соогоо партида абтажа боложо шадаагүй кандидадууд олон бии байдаг. Тэдэнэй партида абаха асадаг ябадал нэгэнтэ бэшэ ушардаг гэшэ. Иимэ дутагдалнууд илангаа Советскэ, Загарайн, Хлагтын районно партиина организацинуудта үзэгдэнэ.

Коммунист бүхэн хаанашье хүдэлжэ ябаг, эрхэ бэшэ ленинскэ партиин суртал нэбтэрүүлэгшэ, бодотоор бэелүүлэгшэ байха ёhотой. Тиимэ нинтын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсаха, партиин нинтын даабарида нэгэн хэлэн сахижа хандаха уялгатай. Тэрэнэй гэр бүлэ хэрэг хоёр хоорондо ямаршье алгаа байха ёhогүй гэдэг зэргэ партимнай заадаг, hургадаг байна.

Коммунистнуудай залуу халаанай хүдэржэн хатуужалхадаа олон юумэнhээ дулдыдаха байна. Марксизм-ленинизмын мүнхэ сурталай тодо hонор, сэсэн мэргэн hайханда гүн сэдьхэлhээ этигэл түрүүлмээр залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, хамаг hайн hайханиие түрүү үзэл болой баялигые тэдэнэртэ дамжуулха гэшэ партиина организаци бүхэнэй ажал ябуулгын эгээл шухала хэрэгынь болоно.

Республикымнай ажалай үдэр

АМЖАЛТАТА АЖАЛААРАА УГТАХАЛ

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллективтэ Түмэр замшадай бүхэсоюзна үдэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Июнь hарын хоёр арбан хоногой дүнгөөр энэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ зэд шудхалгын цехэй эбтэй эетэй коллектив гараа hэн.

Мүнөө цехэй хүдэлмэришэд үнгэтэ металл шудхаха ба запчастьнуудые бэлдэхэ талаар июнь hарын түсэб болзорhоонь урид дүүргэбэ. Энэ амжалта мастернууд Д. Г. Ламажапов, В. Д. Черников, Ц. Д. Мангатаев гэгшэдэй ударидадаг үнгэтэ металл хайлуулан шудхадаг участогай, мүн И. А. Абзаевай хүтэлбэрилдэг дарасын хүсөөр шудхалаа хэдэг бригадын коллективүүдэй оролдосото ажалаар түйлагдаhан байна.

Мүрысөөн улам эршэдэhээр.

Манай корр.

ХОРИИН РАЙОНДО

БОЛЗОРҺОО УРИДШАЛАА

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр зоригжоhон Хүлэй совхозой малшад эдеэ хоолой шухала продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушаахын түлөө эдэ үдэрнүүдтэ горитой оролдолго гаргана. Эндэ мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, дүнгүүдынь таhалгаряагүй согсологдодог гуримтай. Ажалай тэмсэлдэ илагшад хэзээдэшье урмашуулагдадаг юм.

Һаяхан социалис мүрысөөнэйнь ээлжээтэ дүнгүүд согсологдобо. Эндэ тус совхозой малшад, hаалишад гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб 142 процент, hү — 117 процент бэелүүлээ. Тодорхойлбол, июниин 15-да бэлэдхэлэй пунктда 755 центнер мяхан, 2871 центнер hүн тушаагдаа.

Совхозой hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ дүршэлтэй hаалишад Клавдия Авдеева, Капитолина Красикова, Ульяна Землянухина, Вера Гончарова, Галина Хайдукова гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1100—1300 килограмм hү hааhан байна. Тиихэдэ зарим үхэршэд П. Белоусова, В. Иванова, Т. Краснопеева, Н. Нагорных, В. Якимовская, Н. Королев гэгшэд харууhалхаар даажа абаhан үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые горитойгоор нэмээгээ.

Мүнөө совхозой үхэршэд, hаалишад түйлаhанаа улам арьбадхаха эрмэлзэлтэй ажаллана.

Д. ДОРЖИЕВ.

БЭШҮҮРЭЙХИДЭЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГШЭД

ЗОРИЛГОНЬ— МЯНГАН КИЛОГРАММ

Үнгэрhэн жэлдэ табан hарынгаа гэхэ гү, али июниин эхиндэ социалис мүрысөөнэйнгөө дүнгөөр Далахайн hаалиин фермын коллектив район доторoo эгээл hүүлшын hуурингуудай нэгые эзэлээ бэлэй. Тэрэ үедэ эндэхи hаалишад жэлэй эхинhээ үнеэн бүриhөө оройдоол 1057 килограмм hү hааhан байгаа юм. Тиихэдэ тус фермэдэ гансахан Р. Д. Санжихановаhаа бэшэ бусад hаалишадынь май hарада үнеэн бүриhөө адагынь 200 килограмм hү абажа шадаагүй. Иимэ ехэ гээгдэлдэ ороhон тус коллектив дутагдалаа элирүүлжэ, урданайнгаа алдар солые hэргээхэ тухай үнэн сэдьхэлhээ хэлсэhэн юм. Өөhэдынгөө ажал, ушардаг дутагдалнууд тухай нюуса нөөсэгүй хөөрэлдэхэ үедөө hү hаалиинья дээшэлүүлхэ онол аргануудаа баhал зүбшэжэ, наринаар шэнжэлэн хаража үзөө hэн.

Тэрэ гэhээр нилээд саг үнгэрөө. Түрүүшүүлэй зэргэдэ гараха зүб замаа бэдэржэ олоhон тус коллектив үнгэрhэн үбэлжэлгэеэ эмхитэй hайнаар дабажа, районой hаалиин 32 фермэнүүдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ онсо эрхимлээ. Тиигэжэ хараалhан зорилгоёо бэелүүлжэ, урдынгаа алдар солые hэргээгээ ха юм.

Далахайн фермын коллектив үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ hү үйлэдбэрилгэеэ нёдондонойхиhоо 167 центнерээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 259 килограмм hү үлүү hаагаа бэлэй. Тингэжэ үбэлэй hарануудта үнгэрhэн мүрысөөнэй дүнгөөр эрхимлэhэн тус фермын коллективтэ КПСС-эй Түнхэнэй райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан вымпел, I шатын дипломтойгоо hаяхан барюулагдаhан. Мүн эрхим hаалишад май hарын дүнгөөр район доторoo баhал шалгаржа, районой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ юм.

Үнгэрhэн май hарада энэ фермэдэ үнеэн бүриhөө дундa зэргээр 302 килограмм hүн hаагдажа, нёдондоной энэ үеынхиhөө нилээд ехэ продукци абтаа. Хэрбээ тодорхойлон зэргэсүүлбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхинhээ хойшо үнгэрhэн табан hарын туршада бүхыдөө 1933 центнер hү үйлэдбэрилөө. Энэнь 1980 оной энэ үеынхитэй сасуулбал, ехэ болоно гээшэ.

Фермэ, ажахы доторoo эрхим ажалаараа суурхаhан hаалишан, КПСС-эй гэшүүн Р. Д. Санжиханова жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1578 килограмм hү hаагаа. Тиихэдэ түрүүшүүл Л. Бадлуева, Н. Дырбеева, Т. Зарбуева гэгшэд хараалагдаhан даабаряа hара бүри үлүүлнэ. Тобшолбол, тус фермын арбан hаалишадай зургаанииинь hү hаaха hарынгаа түсэб сүм үлүүлэн дүүргээ юм.

Зунай бэлшээриин үедэ hү ехээр hаахын түлөө район доторoo үүсхэл гаргаhан «Восточные Саяны» колхозой hаалишадай, мэргэжэлтэдэй үүсхэлые, мүн нимэрхүү үүсхэл республика доторoo гаргаhан Бэшүүрэй районой hаалишад, үхэр адуулагшад, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй уряае халуунаар hайшаан дэмжэhэн. Далахайн hаалиин фермын коллектив «нэгэшье гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха» гэhэн уряа доро мүрысэнэ. Тэдэнэр социалис уялга абахадаа, зунай бэлшээриин дүрбэн hарын туршада үнеэн бүриhөө 1000 килограммhаа бага бэшэ hү hаажа, бүхы үнеэдээ, эмэ хашараг, гунжадаа hайнаар үрэжүүлхэhээ гадна, абтаhан туталнуудаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхээр шиидэhэн байна. Тиихэдэ hаагдаhан hүеэ имагтал нэгэдэхи сортоор гүрэндэ тушаажа, продукциин шанар hайжаруулгада онсо анхаралаа хандуулха байhанаа элирхэйлэнхэй.

Саашадаа түйлаhан амжалтаяа улам батадхахын тула ажалайнгаа журамые бэхижүүлжэ, hаалишад, үхэршэдэй хүдэлмэриие hайнаар эмхидхэхээр хараална. Мүн зунай сагта сагаан эдеэ элбэгжүүлхын түлөө hаалишадай хоорондохи мүрысөөн улам дэлгэрүүлжэ, hүрэг үнеэдээ ногоогоор элбэг бэлшээридэ түхэрээн суудхын туршада манаха зорилготой. Ингэжэ Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой Далахайн hаалиин фермын коллективэй зунай бэлшээриин үедэ гаргаша багатайгаар hайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, хараалагдаhан түсэбөө, абаhан уялгаяа заабол бэелүүлхэ байhандань hэжэг түрэмөөр бэшэ hэн.

И. ФЕДОРОВ.

ҺҮ ҺААЛИ ДЭЭШЭЛНЭ

«Улаан-Аха» колхозой Нюрганай фермэдэ 8 hаалишан ажалладаг. Мүнөө эндэ hү hаалинь дээшэлжэ эхилээ. Илангаяа залуу hаалишан Светлана Гармаева hү ехээр hаана. Жэшээнь, hая болотор үдэртэ бүхыдөө 37 килограмм hү hаадаг байhан hаа, долоо хоноод байхада 87 килограммда хүргэбэ. Мүнөө жэлhээ тус фермэдэ залуу хүбүүн Андрей Добшонов hаалишан боложо ерэнхэй. Андрейн үнеэдэй hү шэмэ үдэр бүри дээшэлнэ. Үнинэй hаалишад М. Ошорова, Г. Д. Иванова, О. Тагланова, С. Добшонова гэгшэд сагаан эдеэ элбэгээр абана. Зунай hарануудта колхозой hаалишад дүн хамта 1080 центнер hү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй юм. Даабаряа дүүргэхын үлүүлхын түлөө hаалишад шармайн оролдоно.

О. БАЛДАНОВА.

ЗАЛУУ ХОНИШОНОЙ ЗОРИГЖОЛ

Арбадахи класс дүүргээд, гүлмэр залуухан басаган Наталья Цыдыпова түрэл колхозойнгоо суута хонишон Социалис Ажалай Герой Ольга Энхеевна Сангадиевагай отарада хүдэлхөөр ерээ hэн. Түрүүшын үдэрhөө шударгыгаар хүдэлжэ, хэшээл оролдолго гаргажа эхилhэн энэ басагые hурган хүмүүжүүлэгшэнь али болохоор дэмжэжэ: «Иимээр лэ, хололоо эрмэлзэл түгэс ябаа hаа, бэрхэл хонишон болохош даа», — гэжэ юрөөгөө бэлэй. Өөрынгөө ажал хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй танилсуулхаhаа гадна, Ольга Энхеевна тэрэнэй КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар ороход хэрэгтэнь нүлөөлөө, партиин зэргэдэ жагсаха гээшын хэды ехэ удха шанартайе ойлгуулжа үгэhэн байха.

Удангүй, 1978 ондо, Наталья Цыдыпова нүхэртэеэ хамта эхэ хонидой отара болгоходо үүлтэр hайнтай хурьгадые даажа абаад, амяараа бригада болоо бэлэй. Эгээл тиихэ үедэ эдир залуу хонишоной эрмэлзэл, хүсэл, эршэтэ ажал тухай корреспонденци газетэдэ толилогдоо hэн.

Үдэр хоногууд үнгэржэл байгаа. Һурган хүмүүжүүлэгшынгээ заабаринуудые нарин нягтаар ухамайлан абаhан, хэрэг дээрээ тэдэниие ашаглажа эхилhэн залуу хонишон өөрөө ажалайнгаа намтарай түрүүшын амжалтата үндэрнүүдые дабажа эхилhэн гээшэ. Тиин 1979 ондо КПСС-эй гэшүүндэ абтаhан Наталья Цыдыпова тэрэ жэл илангаяа хэшээл, оролдосотойгоор ажаллажа, түлгэнүүд болоhон үнөөхи хурьгадайнгаа толгой бүриhөө дунда зэргээр 4 килограмм 300 грамм ноохо хайшалжа, түсэбтэ даабаряа 170 процент бэелүүлээ hэн. Энэнь залуу басаганай ехэл амжалта бэлэй. Совхоз соогоо энэ үрэ дүнгөөрөө түрүү hуури эзэлhэн Наталья нилээд урмашаа, зоригжоо.

1980—1981 оной үбэлэй тул абалгын хаhа залуу хонишоной ёhотойл шалгалтань болоо юм. Юуб гэхэдэ, даажа абаhан, нарин нягтаар харууhалжа үсхэhэн, тэнжээhэн хурьгадынь энэ жэл түрүүшынхеэ түллөө бшуу. Одоол Наталья үдэр, hүниие илгангүй хүдэлжэ гараа гээшэ. Хүнгэн бэшэ байгаа. Урмашахааршье, уйдахааршье сагуул али олон болоо hааб даа. Зүгөөр Наталья сүхэржэ, гараа hула табижа hууганагүй. «Зуун эхэ хонин бүриhөө зуун хурьга абаха ёhотойб», —гэжэ эрид шиидэнги хүдэлжэл мэдээ.

...Баян-Голой үргэн талын шэмэтэ ногоондо хонидоо адуулжа ябаhан Наталья Цыдыповатай hаяхана би золгооб. Ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхэдөө:

—563 эхэ хонинhоо эгээл 563 хурьга түлжүүлжэ, эдэ үдэрнүүдтэ бүрин бүтэнөөр амяарлан илгаха гэжэ байнаб. Нooho хайшалалгамнайшье эхилэнтэб. «Хонин бүхэнhөө дунда зэргээр 4 килограммhаа доошо бэшэ «сагаан алта» абаха hанаатайб, —гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Иигэжэ ажалайнгаа намтарые суута хонишоной энэрхы зөөлэн хүтэлбэри доро эхилhэн, мүнөө Баян-Голой сомоной Соведэй депутадаар hунгагдаhан, «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бронзо тэмдэгтэ хүртэhэн залуу хонишоной эдэ үгэнүүдтэ этигэмээр. Һүүлдэнь иигэжэ амжалтатайгаар захалhан ажалайнгаа зүргые алдангүй яба гэжэ юрөөхэ дуран хүрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Цыдыпова. А. МАНТАЕВАЙ фототекст.

Баргажанай район.

Совет орон дотор

КУБАНИИН ТАРЯАШАД —ПОЛИДО

КРАСНОДАР. Кавказай бооридохи үрэжэлтэ голдо тарялагаа хуряажа эхилбэ. Анапска, Абинска, Крымскэ, Северскэ болон хизаарай бусад районуудай полинууд дээрэ хуряалга-зөөлгын комплекснууд таряа түүбэрилэн хадажа эхилбэ.

Түрүүшын мянгаад гектарай намарай шэниисэ баал болгсн хадагдаба. Хэдэ хэлэн ажахынуудай механизаторнууд баалнуудые суглуулжа, хуряажа эхилээ. Кубаниин механизаторнууд 2 миллион шахуу гектарай орооhото болон орооhото-бобово ургамалнуудые хуряаха болоно. Ажахынууд хоёр халаанда хүдэлхэ мэргэжэлтэдээр хангагданхай. Нютагай уран гартан хэбтэhэн таряа хуряаха, hолоомо суглуулха түхеэрэлгэнүүдые бэлдэнхэй.

Техникые томо томо бүлэгүүдтэ хэрэглэжэ, Кубаниин механизаторнууд 7—9 үдэр соо ургаса суглуулхаар хараална.

ХАРИЛСАН АЖАЛЛАНА

ГОМЕЛЬ. Ороной машина бүтээлгын олохон предприятинуудай болон Чехословакиин «Агрострой» заводой түлөөлэгшэд «Гомсельмаш» нэгэдэлдэ хани барисаанай ажалай вахтада жагсаба. Предприятиин эмхидхэгдэhэн сагhаа хойшо 2 миллиондохи машина—орооhо хуряалгын өөрөө ябадаг комбайн хабсаргаха хүндэтэ эрхэ тэдэнэртэ олгогдоhон байна.

Комбайнай шухала узелнууд болон детальнуудые үйлэдбэрилхэ талаар захил дүүргэhэн предприятинуудтай, энэ орёо техникэ дээрэ хүдэлhэн эрдэмтэдэй харилсаа холбоотой байhанай ашаар түсэблэгдэhэн болзорhоо hара шахуу урид тус комбайн бэлэн болгогдоhон байна. Машиные хабсаргаха хүдэлмэриие хамтаараа нарижуулан hайжаруулhан байгаа. Тингэжэ комбайнай гадаада түхэл болон шанар горитойгоор hайжаруулагдаа. Хоёр миллиондохи комбайн урдын комбайнуудhаа hураггүй хүнгэн юм. Харин хүсэ шадалайнгаа, арга боломжынгоо талаар тэдээнhээ дутахагүй.

БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА БЭЛЭГЛЭБЭ

ЛЬВОВ. Львовско областиин номдо дуратайшуул Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта 15 мянган боти ном дамжуулба. Тындын болон Сургут тосхоной, Ульканай ба Уренгойн хүн зон тэдэ номуудыень уншаха байна.

Украиныи номдо дуратайшуул ороной шэнэ барилганuудые шефтээ абанхай.

Бардам hайхан сэдьхэлтэй, бусадтай өөhэдынгөө баялигаар андалдахал гэhэн хүсэлтэй хүнүүд номдо дуратайшуулай дунда олон бии. Областиин номдо дуратайшуулай бүлгэмэй 8 мянган гэшүүдэй гурбадахи хүн бүхэнииинь шахуу промышленна предприятинууд болон колхозуудта. Һуралсалай газарнууд болон барилганууд дээрэ номуудые дэлгэрүүлдэг байна. Эндэ ниитын 150 гаран библиотекэ, арадай номой магазин болон киоск байгуулагданхай.

ҮБҺЭ САБШАЛГЫН ХАҺА

УЛЬЯНОВСК. Эндэ нээгдэhэн агрохимическэ лабораториин мэргэжэлтэд Мелекесскэ районой Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ совхоздо тэжээл бэлдэхэлгын «Санарай» хойноhоо хиналта бэелүүлнэ. Областиин колхоз, совхозуудта үбhэ ногооной шэмые тодорхойлхо зүү гаран экспресс-лабораторинууд түхеэрэгдэнхэй.

ГОМЕЛЬ. Добрушско районой «Красный Октябрь» колхозой хуряалгын звенонууд радио-холбоогоор хангагдаhан. Тиигэжэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилхэдэ таарууд болоо. Радиогоор социалис мүрысөөнэй ябаса тухай, хүдэлмэриин дүнгүүд тухай, эрхим хүнүүд тухай мэдээсэгдэдэг. Областъ доторoo эгээл түрүүшүүлэй тоодо ажахы таримал ногоо сабшажа дүүргэв. Нуга сабшалан дээрэhээ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана.

ТБИЛИСИ. Эндэхи хадата районуудта үбhөө сабшажа эхилээ. Хүмэг хабшал дээгүүр татагдаhан дүүжэн харгыгаар ногоон фермэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Республика 300 мянга гаран гектар альпийска нуга сабшалантай юм. Тэндэ үдхэн, шэмэтэй hайн ногоон ургадаг. Һая болотор тэрэниие хүсэд хэрэглэдэггүй байгаа юм. Үндэр хада уула тээшэ ошохо харгы, транспорт дуталдадаг hэн. Мал ажалые хүгжөөхэ программые бэелүүлэн, республика дотор хадын нуга сабшалан болон бэлшээри тээшэ 200 гаран километр харгы бариhан, тэжээл үйлэдбэрилхэ нэгэдэлнүүдые байгуулhан байна. Тэдэнь оньhожоруулагдамал отрядуудтай юм.

ИЖЕВСК. Удмуртын автономито республикын тарялан болон нуга сабшалан дээрэ hая сабшагдаhан ногоогоор хангалтана. Инатовайхидай аргаар хүдэлдэг 100 гаран комплекс болон отряд тэжээл бэлэдхэнэ. Колхоз, совхозууд бардам ехэ тэжээл бэлэдхэхын тулада бүхы нөөсэнүүдээ хэрэглэхые эрмэлзэнэ. 3 миллион гаран тонно бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхээр хараалагданхай.

КУРГАН. Ураалай саада тээхи нютагуудта үбhэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Тэрэ нёдондоноойхиhоо эршэмтэйгээр ябуулагдана. Хоёр дахин шахуу ехэ хуурай тэжээл, үбhэ, сенаж бэлэдхэгдээ. Энэ хадаа техникые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэhэнэй дүн болоно. Олонхи колхоз, совхозуудта оньhожоруулагдамал отрядууд техническэ хангалгын звенонуудтай хамта үбhэ тэжээл бэлэдхэнэ.

ГРОЗНЫЙ. Чечено-Ингушетидэ таряа хадалга эхилээшье hаа, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин ябасада hаад хэнэгүй. Тэжээл үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ табан жэлэй программа республикада табигданхай. Эндэ тэжээл үйлэдбэрилгэ тусхай hалбари болгогдонхой юм.

Хадата хизаарта hайн ургаса үгэдэг тэжээлэй ургамалнуудые тарижа ургуулдаг болохо гээшэ тус программын шухала зүйл болоно.

(ТАСС-ай корр.).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗҺАА

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХАНГАЛГААР РСФСР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДЭЙ ЭМХИНҮҮД БОЛОН ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

РСФСР-эй арадай ажахые материально-техническэ талаар хангаха, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй даабаринууд болон абаhан социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ нөөсэ арга боломжонуудые элсүүлхэ талаар түйлаhан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-hээ

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Кузнецов Александр Тихоновичые — материально-техническэ хангалгаар Буряадай АССР-эй Гүрэнэй комитедэй баазын автомобилиин жолоошон.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 оной июниин 12.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ—ЭМХИДХЭЛҺЭЭ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада БАМ-ай барилгые гол түлэб дүүргэжэ, Ленэ мүрэнэй эрьеһээ Амар мүрэн хүрэтэр ашаанай поезднуудые ябуулха гэһэн шиидхэбэри КПСС-эй XXVI съезд батлан абаа бэлэй. Совет ардай, тэрэ тоодо БАМ-ай барилгашадай үндэр хүнгэн бэшэ зорилго табигдаба. Энэ асари ехэ хараа түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн тула ажалша коллективууд, хүн бүхэн хүсэлэн оролдолго гаргаха болоно. Шэнэ онол арга, шэнэ техникэ үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлэн, эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллаха гэшэ мүнөөдэрэй гол шухала асуудалнуудай нэгэниинь мүн болоно бшуу даа. Хэнэйшье мэдэхээр, хаана ажалай эмхидхэл һайн байнаб, тэндэ онол арга амжалтатайгаар хэрэглэгдэжэ, тэндэл амжалта туйлагдадаг, баатаршалга гаргагдадаг.

Манай «БАМтоннельстрой» управлениин коллектив дотор ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой хүдэлмэришэд, ажалша коллективууд олон юм. Эдэнэй оролдолго, шадабаритайгаар, эдэбхи үүсхэл гарган ажаллаһанай ашаар тоннель болон штольни малтаха ажал урагшатайгаар ябуулагдажа гэхэдэ, алдуу гарахагүй. Байгалай хадануудай доогуур долоон километрэй тоннель болон штольни малтаха ажал хараалагдаһан болзорһоо нэгэ жэлээр урид дүүргэгдэхэ, мүнөө дотор талынь ажал яһала урагшатайгаар хэгдэжэ байна. Байгалай тоннель малтаха хүдэлмэридэ Карагандагай, Донбассай шахтануудта ажаллаһан, Харьков, Москва, Ленинград хотонуудта метро барилсаһан бэрхэ мэргэжэлтэд хабаадалсажа, хаба шадалаа харуулжа байна.

Байгалай тоннель болон штольни малтаха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ һэн. Буладтал хатуу гранит шулуу малтажа, халаан бүриин даабари дүүргэхын тула хүсэ шадал, оролдолго хэрэгтэйл байгаа. Москва хотын бэрхэ проходчик, коммунист В. Р. Толстоухов энээниие һайн ойлгожо абаа. Тиимэһээл түрүүшын лэ үдэрһөө ехэл болгоомжотойгоор тоннель малтажа эхилээ һэн. Дүршэл шадабаритайшье хүдэлмэришэд заримдаа алдуу гаргадаг, өөрынгөө шадабари мэргэжэлдэ хүсэд этигэжэ ядадаг. В. Р. Толстоухов сэбдэг хүйтэн хойто зүгэй дайдада, гранит шулуу үрэмдэн малтаха өөрын онол арга олоо. Тэрэнээ хамта хүдэлдэг нүхэдтөө заабарилан ойлгуулдаг, коллективээ шадамар бэрхээр хүтэлбэрилдэг байгаа бшуу. Тоннель малтаха ажалда бригадна подряд нэбтэрүүлхэ гэһэн зоримгой дурадхал тэрэ оруулһан юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив даабаряа алгадгүй дүүргээд лэ байдаг һэн.

Ажал хэрэгтээ коммунис ёһоор хандаһан, шэнэ онол арга амжалтатайгаар хэрэглэһэн дээрэһээл В. Р. Толстоухов байгаалиин орёо бэрхэшээлнүүдые дабаһан лэ, даабаряа үлүүлһэн лэ байдаг. Иимэ хүнүүд хаанашье, хэзээшье түрүү зэргэдэ ябадаг, олониие дахуулдаг. Ажалдаа гайхамшаг баатаршалга туйлаһанайнгаа түлөө В. Р. Толстоухов Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ солодо хүртөө бэлэй. Тоннельнэ 19-дэхи отрядай проходчик Л. И. Базалий манай «БАМтоннельстрой» управлениин эрхимэй эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн болоно. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив Байгалай хадануудай баруун порталһаа штольни малтаһан юм. Һарадаа 90 метр штольни малтаха даабаряа 130—135 метртэ хүргэжэ, даабаряа холо үлүүлдэг байгаа. Тус бригадын коллектив Байгалай хадануудай доогуур штольни малтаха даабари жэлээр урид дүүргэлгэдэ һэн алдартай. Коммунис партиин, Совет гүрэн энэ туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, Л. И. Базалиие һаяхан Октябрийн Революциин орденоор шагнаа һэн.

Бэрхэ проходчик Ю. Д. Бордаченко Байгалай тоннель малтаха хүдэлмэри болзорһоо урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаа оруулна. Партиин XXVI съездын нээлгэдэ үдэр Ю. Д. Бордаченкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив гаргаад, һарадаа 75 метр тоннель малтаха даабаряа 130—138 метртэ хүргэжэ, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа шадаа. Энэ түрүү хүдэлмэришэнэй ододолго шадабариин ашаар Байгалай тоннель малтаха ажал болзорһоо урид дүүргэгдэхэ гэхэдэ, алдуу гарахагүй.

Мүнөө Байгалай тоннелиин барилга дээрэ ехэ хэмжээнэй ажал хэгдэнэ. Тоннелиин хананууд бетоноор бүхэлжэ эхилээд байна. Тоннелиин 12-дохи, 21-дэхи, 19-дэхи отрядуудай проходчигууд, бетонщигууд, штукатурщигууд мэргэжэлдээ ажаллажа, муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Жэшээлхэдэ, үнинэй проходчик В. И. Леоновой бригадын коллектив транспортно-дренажна штольни малтаха хүдэлмэридэ хабаадалсажа, ехэ хэмжээнэй ажал хэһэн юм. Мүнөө тус бригадын коллектив тоннелиин хананууды бетоноор бүхэлхэ ажалда хабаадажа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Эдэнэр байгша оной апрель һарада 175 метр тоннель бетоноор «хубсалуулжа», гайхамшаг амжалта туйлаа бэлэй. Май һарын даабари холо үлүүлээ. Өөрынгөө шадабари мэргэжэлдэ найдаһан, үнэн сэхэ хүдэлмэришэд шэнэ онол арга хэрэглэн, амжалта туйлана.

Байгалай тоннелиин барилгада байгша ондо 13 миллион түхэриг һомологдонхой. Энэ жэлэй таба һарын даабари 110 процент дүүргэгдээ. Тоннельнэ 19-дэхи, 21-дэхи, 12-дохи отрядуудай коллективууд социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, үдэр, недели, һара бүриингөө даабари үлүүлхын тула тэмсэнэ, урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлнэшье. Эдэнэр тоннель бетоноор бүхэлэн «хубсалуулха» даабаряа байгша ондо дүүргэжэ, түмэр харгын рельс табигшадта тушаахаар эрид шиидэнхэй. Тоннельнэ отрядуудай коллективууд үгэдөө хүрэхэл байха. Юуб гэхэдэ, эндэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой, эрхим түрүү хүдэлмэришэд ажаллана. Иимэ шуумгай бэрхэ хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгтэ найдахаар aаб даа.

Байгалай хойто эрьеэр Северобайкальск городһоо Нижнеангарск посёлок хүрэтэр дүрбэн тоннель малтагдажа байна. Тоннельнэ 16-дахи отрядай коллектив эдэ тоннельнүүдые түргэнсөр, эрхим шанартайгаар барижа, хараалагдаһан болзортонь дүүргэхээр эрид шиидэнхэй. Тоннельнэ 16-дахи отрядай хүдэлмэришэд партиин XXVI съездын материалнуудые ехэл амжалтатайгаар шудалжа, шэнэ арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаһан асари ехэ хараа зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхээр эрид шиидэнхэй. Энэ коллектив байгша ондо 7 миллион түхэригэй барилга хэжэ, 1200 метр тоннель малтаха, 1000 метр тоннель бетоноор бүхэлхэ даабаритай. Табан һарын туршада тус коллектив яһала гэмгүй хүдэлжэ гараа гээд тэмдэглэлтэй. 500 метр тоннель малтаха даабаряа 602 метртэ хүргөө, 285 метр тоннель бетоноор бүхэлэгдөө. Эдэ тоо баримтануудые хараад үзэхэдэ, тус коллектив урдаа табиһан хараа зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

Үнинэй, бэрхэ проходчик А. М. Скотниковой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ байдагаараа олондо мэдээжэ болонхой. В. А. Шильниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив Байгалай эрьеын 1-дэхи тоннель малтажа байнхай. Энэ тоннелиин утань 380 метр юм. В. А. Шильниковэй бригадын гэшүүд 340 метр тоннель малтаад байна. Ойрын сагта Байгалай эрьеын 1-дэхи тоннель малтаха ажал дүүргэгдэхээр хараалагдана. 2-дохи, 3 дахи тоннель малтагшад яһала урагшатайгаар ажаллажа байнхай. Тоннельнэ 16-дахи отрядай коллектив Беркакит-Тындэ гэһэн түмэр харгын участогта, «Нагорный» тоннель (утань 1700 метр юм) болзорһоонь нэгэ жэлээр урид ашаглалгада тушааһан юм. Эдэнэр Байгалай эрьеын тоннельнүүдэй барилгые эрхим шанартайгаар хэжэ, даабаряа хододоо үлүүлнэ. Хоёр жэлэй туршада дүн хүмтэ 1500 метр тоннель малтаад байна. Тоннельнэ 16-дахи отрядай хүдэлмэришэд гүрэнэй даабари болон уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ гайхамшаг ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана.

Хойто-Муяын тоннелиин барилгада ажалша олохон коллективүүд хабаадажа байнхай. Манай Эхэ орон дотор иимэ ута тоннель анха түрүүшынхеэ баригдана. Хүн зоной ажаһуудаг газарһаа, промышленна баазануудһаа холо иимэ гайхамшаг тоннель бариха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ aаб даа. Тиибэ яабашье, тоннельнэ 18-дахи, 27-дохи, 11-дэхи, 22-дохи отрядуудай коллективууд ажал хэрэгтээ ээзэн ёһоор хандажа, һүүлэй жэлнүүдтэ бага бэшэ хүдэлмэри хээ, хэнэшье. Манай «БАМтоннельстрой» управлениин коллективэй эгээл томо, үнинэй тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллективэй ажал хэрэг тухай хэлэнгүй гарахын аргагүй юм.

Тус коллектив Буряадай участогта эгээл түрүүлэн барилга эхилһэн түүхэтэй. Долоон жэлэй туршада эдэнэр 40 гаран миллион түхэригэй барилга хээ. Тоннельный, Северомуйск посёлогуудые бодхолсоо. Хойто-Муяын тоннелиин барилга эхилээ. Һайн бэлэдхэлтэй, бэрхэ проходчигууд, мэргэжэлтэд эндэһээ олоор урган гараһан, гаранашье. Хэзээдэшье гэдэдэггүй газар, гранит шулуун, 35—40 градус халуун уһан проходчигуудай ажалда али зэргын гай тодхор, бэрхэшээлнүүдые ушаруулдаг байгаа гээшэб даа. Тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллектив эдэ бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа, баян дүршэлтэй болобо. Һүүлэй сагта тоннель болон штольни малтаха ажал яһала урагшатайгаар ябажа эхилээ.

Үнинэй проходчик П. А. Четвернинэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һарадаа 70—75 метр тоннель малтажа, даабаряа үлүүлдэг болобо. Харин А. Ивановой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд һара бүри 160—165 метр штольни малтажа, үшөөл һайн үрэ дүн туйлаха арга шадалтай байһанаа хэрэг дээрэнь харуулна. Эдэнэр газар малтадаг «Робинс» түхэлэй комплексые шадамар бэрхээр, минутыншье туршада миин байлгангүйгөөр ашагладаг болобо. Энээнэй гэршэ — байгша оной май һарада 200 метр штольни малтажа, Буряадай участок дээрэ эгээл үндэр бүтээсэ туйлаба. А. Ивановой бригадын коллективэй нэрэ хүндэдэ Улаан туг үргэгдөө, эдэнэй амжалтатай ажал хэрэгтэнь зорюулан, «Сахилгаан» хуудаһан гаргагданхай.

— Бидэ участогайнгаа механигуудтай, слесарьнуудтай нягта барисаатайгаар ажаллаа һаа, һарадаа 250 метр штольни малтаха аргатайбди — гэжэ бригадир А. Иванов мэдүүлнэ.

Туйлаһанаараа һанаагаа амардаггүй, үшөөл үндэр бүтээсэ туйлахын тула бодомжолон ябадаг, арга боломжонуудаа шадамараар хэрэглэн, үшөөл һайн үрэ дүн туйлахын тула тэмсэдэг, эрхим ажалаараа суурхадаг хүдэлмэришэд тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллектив дотор яһала олон. Тус коллектив байгша ондо 1540 метр тоннель, 2260 метр штольни малтаха даабаритай. Жэлэй эхинһээ яһала гэмгүй ажаллажа байнхай.

Хойто-Муяын тоннель баригшадай ажал хэрэг тухай КПСС-эй Буряадай обком, республикын Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй Хойто-Байгалай райком саг үргэлжын анхарал табижа, али бүхы аргаар туһаламжа хүргэдэг. КПСС-эй Хойто-Байгалай райком Северомуйск посёлогто хэдэн удаа нүүдэл заседанинуудые үнгэргэжэ, тоннельнэ отрядуудай коллективүүдэй ажал хэрэгые ехэл нарииншаар хаража үзэһэн, шүүмжэлһэн, тодорхой зүбшэл заабари үгэһэн бaяха юм. Газар малтаха оньһон техникэ, зэр зэмсэг, автомашинанууд, барилгын материал эгээл түрүүлэн Хойто-Муяын ажалша коллективүүдтэ үгтэнэ. Хүдэлмэришэдэй байдал һуудалые һайжаруулха талаар бага бэшэ ажал хэгдэнэ. Тоннельнэ 18-дахи, 11-дэхи, 27-дохи, 22-дохи отрядуудай хүдэлмэришэд байрын гэрнүүдээр бэшэ коллективүүдтэ орходоо һайнаар хангагданхай. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, үйлэдбэриин журам һайжаруулха хэрэгтэнь манай «БАМтоннельстрой» управлениин партком, профсоюзай комитет тон ехэ туһаламжа хүргэдэг, шанга эрилтэ табидаг. Һаяшаг Северомуйск посёлогто манай управлениин партийна ажахын суглаан үнгэргэгдэжэ, суглаанда хабаадагшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые габшагай ажалаар түгэсхэхэбди гээд эрид шиидэнһэер үгэеэ үгөө һэн.

«Тоннельнүүд — БАМ-ай түлхюур» гээд дэмы хэлсээгүй ёһотой. БАМ-ай барилгые дүүргэжэ, Ленэ мүрэнэй эрьеһээ Амар мүрэн хүрэтэр ашаанай поезднуудые ябуулхын тула эгээл түрүүлэн тоннельнүүдэй барилга дүүргэгдэхэ ёһотой. Управлениимнай хүдэлмэришэд тон харюусалгатай ажал хэжэ байна. Бүхы Эхэ оромнай, түрэл партимнай бидэнэй ажал хэрэгээр һонирхоно, эгээл һайн, бүтээсэ ехэтэй техникээр бидэниие хангана. Эдэ бүгэдые бидэ һайн ойлгонобди. Тиимэһээл ажалайнгаа түрүүшүүлдэ түшэглэн, һара, квартал, жэл бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ гол шухала анхарал хандуулнабди.

В. БЕССОЛОВ,
«БАМтоннельстрой» управлениин начальник.

БЭРХЭШЭЭЛ ДАБАГДАНА

МЕЛИОРАЦИ БА УРГАСА

Хабартаа эртүүр дулааржа, саһан, хура бороон бага зэргэ орожо, одоол ургасатай жэл ерэбэ гү гэлсэнэн. Энээниие зарим механизаторнууд найдажа ядангяар, элдэбээр сэгнэдэг байһан юм. Тэрэ үедэ эндэхи ажахынуудта ябахадамни, «мүльһэн дээрэ хура бороон ороходоо балайшье һайн гэлсэдэггүй бэлэй. Харажал үзэхэ болообди. Мүнөө дулаарһан аад, зунлаа дахяад хүйтэрхэшье ушар тохёолдодог» гэжэ наһажаал трактористнууд һэримжэтэйгээр хэлээ һэн.

— Һүүлэй хоёр-гурбан үдэрэй туршада бага зэргэ хура бороон ороһон аад, хадын оройгоор саһан бударшоо юм гү, гэнтэ хүйтэрөө. Мүнөө зуншье, хабаршье бэшэ, хүшэрхэн болоод байна. Илангаяа тэжээлэй таримал ургамалнуудта, огородто ехэ хохидол ушаруулхал хэбэртэй. Сабшалангай ногоон хэды уһалагдабашье, хүйтэрхөөд, биратай гарахагүйнь ха даа, — гэжэ «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ Абрам Семенович Перелыгин хэлээ.

Мүнөө бодомжолоод үзэхэдэ, хабар эртүүр тус ажахын механизаторнуудай һэргылэнгеэр хэлэһэниинь зүйтэйшье хэбэртэй. Дурсагдагша ажахын луговодууд хабартаа эртүүр сагай уларилай һайнаар наашалһанда сэдьхэлээ хананги байбашье, өөһэдынгөө бодомжодо һэримжэтэйхэн байжа, энээндэ үлүү ехээр найлангүй, даалгагдаһан газараа шадал зэргээрээ ундалуулжа үргэлжэлүүлһэн зандаа байгаа юм. Илангаяа энэ колхозой түрүү луговодуудай нэгэн болохо Меркурий Олимпович Иванов Михаил Селиверстович Нестеров хоёр даалгагдаһан сабшалангһаа үбһэ тэжээл ехээр абахын тула түсэбөөр хараалагдаһан хүдэлмэреэ таһалгаряагүй ябуулаа. Эдэ хоёр луговодууд һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хоорондоо мүрысэдэг заншалтай. Байгша ондо Меркурий Ивановой хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд гектар бүриһөө дунда зэргээр 25 центнер үбһэ суглуулжа һурилхэ зорилго хараалханхай. Үнгэрһэн зургаан жэлэйнгээ дүй дүршэлөөр тэдэнэр үбһэ ногооной баян ургаса заабол хуряаха хүсэлэнтэй. Нёдондо хура бороогой хомор, ган гасуур байбашье һаань, тус звено гектарай дунда зэргээр 22 центнер үбһэ сабшажа абаа һэн.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула звеногой гэшүүд эдэ үдэрнүүдтэ үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор таһалгаряагүй ажаллана.

— Мүнөө үедэ үнэтэ сагаа алдаа һаа, хэлэһэндээ хүрэхэмнай хүшэрхэн байха. Ногооной ургаха энэ сагта часшье үнэтэй. Бидэ апрелиин эхин үдэрнүүдһээ захалжа, бүлүүр станцинуудаараа газараа ундалуулаа һэмди. Тэрэ гэһээр агрегадууднай таһалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ. Байгша ондо Хёлгын голдо уһан элбэг. Бүхы сабшаламнай энэ голой эрье зубшан нэмжынхэй юм, — гэжэ луговодуудай звеное хүтэлбэрилэгшэ Меркурий Олимпович Иванов хөөрөө һэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ түргэн урасхалта Хёлго голой эрьедэ хүсэ ехэтэй СНП-50/80 түхэлэй гурбан станци үдэр, һунигүй хүдэлгэгдэжэ байгаа бэлэй. Агрегадай гэшүүд 88 гектар сабшалангаа хоёрлохёо ундалуулжа байгаа һэн. Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын эхилтэр энэ сабшалан гурбадахяа уһалагдажа, ногоонойнь гараса эрид һайжархаар хүлеэгдэнэ.

Энэ звеногой гэшүүд газараа ундалуулхаһаа гадна, 80 гектарай хүрьһэ соолоо. Мүн намагжаһан газарай дэгнүүл отологдожо, жэгдэлэгдэһэн байна. Тиихэдэ ехэхэн сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Үбэлдөө луговодууд табан гектарай һөөг бургааһа үндэһөөрнь малтажа сэбэрлээ. Хабартаа хүндэ борнойгүй дээрэһээ газараа жэгдэлэнгүй орхижорхёо.

— Манай звено 79 гектарта олон жэлэй болон нэгэ жэлэй ногоо таринхай. Энэмнай хорёологдоогүй юм. Тиимэһээ хабартаа, намартаа, үхэр, хонид бэлшээгдэжэ, хүрьһэнииинь нягтаруулагдахаһаа гадна, һая үндэһэжэһэн ногоон хосорно. Зохихо хэмжээн хэзээ абтаха юм, хүлеэһээр үнинэйбди, — гэжэ Меркурий Иванов гомдолтойгоор мэдүүлээ һэн.

Тус звеногой гэшүүд, аха дүү Василий, Алексей Афанасьевууд, Павел Иванович Афанасьев гэгшэд байгша ондо заабол үбһэ ногооной баян ургаса хуряаха хүсэлэнтэй ажаллана. Тиихэдэ дурсагдагша Меркурий Олимпович Ивановтой хамта мүрысэдэг нүгөөдэ — Михаил Селиверстович Нестеровэй ударидадаг коллектив баһал оролдосотой ажалладаг.

— Ган гасуур жэлнүүдэй бэрхэшээлые дабаха гэбэл, даалгагдаһан газараа заабол уһалхал хэрэгтэй. Тэрэгүйгөөр ногооной баян ургаса абтахань хүшэрхэн лэ байха, — гэжэ Михаил Нестеров тобшолно.

Энэншье зүбтэй. Ногооной баян ургаса туйлаха гэбэл, илангаяа гандуу жэлдэ газараа үтэгжүүлжэ, һайсал уһалха хэрэгтэй. Энэ онол арга түрүүшүүлэй дүршэлөөр элирүүлэгдэнхэй. Иимэ дүршэлтэйшүүл ажахыдаяшье олон. Тэдэнэр һүүлэй ган гасуур жэлнүүдтэ гектарай 20 центнер үбһэ жэншэдгүй абажа байгаа. Энэшье звено нёдондо даалгагдаһан 124 гектар сабшалангһаа гектарай хорин центнер үбһэ хуряагаа һэн.

Байгша ондо М. Нестеровэй хүтэлбэрилдэг звено газараа март һарын 20-һоо бүлүүр станцяар уһалжа захалаа. Мүнөө даалгагдаһан хоёр станцинь тэрэ гэһэнһээ хойшо һаадгүй хүдэлгэгдэнэ.

Звеногой гэшүүд станцияа ходолоо нүүлгэжэ байдаг заншалтай. Энээнэй ашаар мүнөө эдэнэр 70 гектар сабшалан хоёр дахин уһалжа үрлөө. Энээнһээ гадна 54 гектар газар уһалуурииин һубаг, ханаабаар хоёр дахин ундалуулагдаба.

— Мүнөө газараа уһалхал хэрэгтэй. Бидэ бүхы сабшалангаа гурба дахин уһалха хүсэлэнтэйбди, — гээд Михаил Селиверстович Нестеров хэлээ һэн.

Энэ ажахыда ногооной баян ургаса ургуулхын тула шанга тэмсэл ябуулагдана. Тус колхоздо өөһэдынь луговодуудһаа гадна, районой «Полив» нэгэдэлэй оператор, механизаторнууд элдэб түхэлэй оньһон түхеэрэлгэнүүдээр овощ, хартаабхын, корнеплод болон бусад таримал ургамалнуудай плантаци ундалуулдаг юм. Богонёор хэлэбэл, энэ жэлдэ дахяад тохёолдоһон ган гасуурай бэрхэшээлые заабол дүй дүршэлөөрөө, түрүү аргаараа дабаха зорилготойгоор ажаллана.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.
Бэшүүр.

ХАЙШААШЬЕ ХАРА—УҺАН

Ахын районой колхозуудта сабшалан уһалха хүдэлмэри үдэр бүри эршэтэйгээр ябуулагдана. Хабартаа хура бороон багаар орожо, добо газар гандан алдаа. Һүүлэй үедэ бага зэргэ хура бороон орожо, тала дайдын ногоон һайжараа. Илангаяа энэ жэлдэ бүлүүр станцяар газараа уһалжа, үбһэ ехээр хуряаха гэжэ оролдоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ район дотор «50 лет Октября» колхоз гектарай 10—12 центнер үбһэ абадаг болоо. Харин бусад ажахынууд иимэ дүн туйладаггүй гээшэ.

Мүнөө үедэ «50 лет Октября» колхоздо сабшалан уһалха ажал эмхитэйгээр ябуулагдажа байна. Эндэ луговодуудай 4 звено хүдэлнэ.

Жэшээлхэдэ, Дэбиин-Аманай, Хүүргын сабшалан бүлүүр станцяар уһалагдана.

— Бүгсөөнэй, Сорогой-Аманай сабшалан баһал оньһон техникын хүсөөр уһалагдаа, — гээд колхозой профкомой түрүүлэгшэ нүхэр В. У. Аюшеев хөөрэнэ.

Эдэ сабшалангаа үшөө дахин уһалхаар хараална. Газар уһалха хүдэлмэриие агроном В. Гергенов, инженер С. Ангархаев болон бусад ударидана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Ара-Бөөригэй ой тайгын дундуур шааян урдаһан Бага-Жомболог голой урасхалынь хубилгагдан залагдаа юм. Мүнөө уһыень Тамгата тээшэ залажа, томо хотогорыень дүүргээ. Тиихэдэ Жомболог голой уһан зүүн тээшээ шэглэжэ, Бөөригэй жалгын һабаар Монголжон, Маларай тала руу шуумайба. Энээнэй ашаар тарьялан уһалагдаха болобо.

Вл. ГАЛСАНОВ.

Эдэнэр бултадаа залуу хүдэлмэришэд, ажалай түрүүшүүл.

Сонхын шэл отологшо, групкомсорг Галина Кавазина арбадахи табан жэлэй дүнгөөр «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай мүнгэн тэмдэгтэ хүртэһэн солотой.

— Манай комсомолшууд бултадаа эрхимээр, үнэн сэдьхэлһээ хүдэлдэг юм. Үдэр бүриингөө даабарине дүүргээгүй хүн манда огто байхагүй. — гэжэ заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Юрий Малых үетэн нүхэдөө магтана.

1-дэхи зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) электропогрузчик жолоодогшо, халаанай комсорг Мария Будаева, шэл гаргадаг цехэй комсорг Татьяна Хабдаева.

2-дохи зураг дээрэ: сонхын шэл отологшо, групкомсорг Галина Кавазина.

С. БАЛДУЕВ.

УЛААН-ҮДЫН оньһожоруулагдамал шэлэй завод. Энэ заводой коллективүүдэй дунда залуушуул олон. Комсомолой организаци 270 гэшүүдһээ бүридэнэ. Тэдэнэрэй хахадһаа олонхинь шэл үйлэдбэрилгын цехтэ ажаллана.

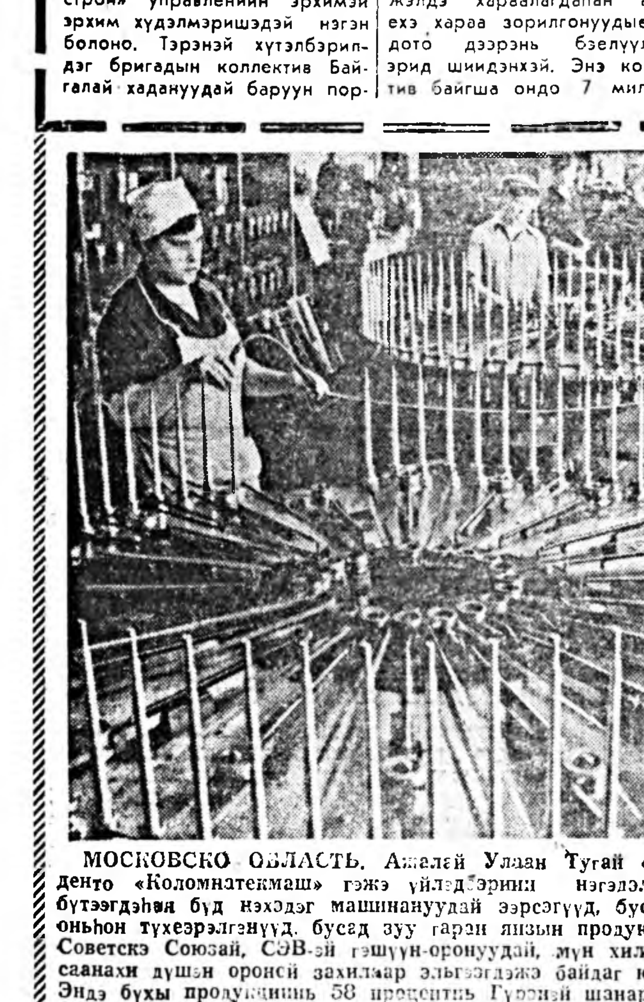
Цехэй улаан буланда оробобди. Ханада хадаатай байһан «Шэнэ үүсхэлнүүд, һайн хэрэгүүд» гэһэн гаршагтай уран гоёор зураглаһан томо самбар манай анхарал татаба.

Арадуудай Хани барисаанай ордентэ шэл отологшо А. Б. Будаева 1981 оной түсэб октябриин 7-до дүүргэхэ, даабариһаа гадуур 25 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолжо тушааха;

С. А. Красовская арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабарине дүрбэн жэл хахадай туршада дүүргэхэ, түсэбһөө үлүүлэн 100 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолхо;

Е. П. Сангадиева һара бүхэндэ 18 мянганай ородо 22—23 мянган дүрбэлжэн метр шэл отолхо уялга абанхай.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ. Ажалай Улаан Тугай ордентэ «Коломнатекмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ бүтээгдэһэн бүд нэхэдэг машинануудай ээрсэгүүд, бусад оньһон түхеэрэлгэнүүд, бусад зуу гаран янзын продукци Советскэ Союзай, СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай, мүн хилын саанахи дүшэн оронсой захилаар эльгээгдэжэ байдаг юм. Эндэ бүхы продукциинь 58 процентнь Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоһон ээрсэгүүд поторно стенд дээрэ шалгалта гаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АНХАРАГТЫ: ТҮРҮҮ ДҮЙ ДУРШЭЛ

...АРГА БОЛОМЖОЁО ГҮЙСЭД ХЭРЭГЛЭХЭ

Эдеэ хоолой үлөөдэһэнүүдые хэрэглэжэ, гахайнуудые шахан таргалуулһанай ашаар столовонуудай эдеэнэй шанарые һайжаруулха, элдэб гэхэн эдеэ бэлэдхэ арга олгодог, экономическа талаараа ашаг үрэ ехэтэй һалбари гэжэ тоологдоно. Энэ арга олон жэл соо хэрэглэгдэжэ байна. Россиин Федерациин Худалдаа наймаанай министерствын харьяата хамһабариин 590 ажахы энэ арга хэрэглэнэ. Тэдэнэй 110 гараниинь продукци худалдахадаа, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын предприятинуудһаа багые тушаагаагүй. Республикын Худалдаа наймаанай министерство «Омский» гэжэ иимэ нэгэ ажахы — совхозой дүй дүршэлые коллегиин зүблөөн дээрэ хаража үзөөд, хизаарай болон областной нийтын эдеэ хоолой бүхы управленинүүдэй анхаралда дурадхаһан байгаа.

«Омский» совхоз юридическэ талаараа нийтын эдеэ хоолой областной управлениин мэдэлдэ ородог юм. КПСС-эй Омско горкомой секретарь болон горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо түрүүтэй штаб тэрэнэй хүгжэлтые залан шэглүүлнэ. Хамһабариин ажахыгүй промышленна предприятинууд барилга хэхэ мүнгэ һомолдог юм. Совхозой болон Госбанкын урьһаламжа мүн лэ хэрэглэгдэдэг. Столовонуудта орожо эдеэлһэн хүн бүхэн «Омский» совхозой продукциһаа хүртэхэ аргатай байна.

Үнгэрэгшэ табан жэлдэ совхозые хүгжөөлгэдэ 9,5 миллион түхэриг гаргашалагдаа. 19 мянган гахайн байрануд, поршоонхонуудтаяа байха 500 гахайн зунай лагерь, витаминта ногооной гурил үйлэдбэрилдэг болон эдеэ хоолой үлэгдэл буйлуулдаг цехүүд, 50 автомашинын гараж, складууд, ууралаар хангаха түхеэрэлгэнүүд гэхэ мэтэ бүхыдөө зуугаад барилга хэгдэһэн, шэнэлэн һэльбэгдэһэн байна. Тэрэ тоодо хүдэлмэришэдэй болон мэргэжэлтэдэй байрын гэрнүүд, хүүгэдэй саад, клуб, бани оролсоно. Юрэдөө, «Скотопром» трестын мэдэлдэ байдаг хуушан совхозһоо гансал нэрэ болон эзэлһэн газарынь үлөө.

Энэ жэлдэ «Омский» совхозой хүгжэлтэдэ 1700 мянган түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдаа. Совхоздо байрын гэр болон үйлэдбэриин хэдэн барилга хэгдэхэ болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри түгэсхэгдэхэ.

Совхозой хүгжэлтэдэ гаргашалагдаһан ажал, мүнгэ зөөри һүүлэй һүүлдэ нэмэлтэ мяхан боложо үйлэдбэрилэгдөөд, Сибириин томо ехэ городто ерэнэ бшуу.

Үнгэрһэн жэлдэ «Омский» совхоздо 28 мянган гахай шахагдаһан, 2400 тонно мяхан үйлэдбэрилэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ нийтын эдеэ хоолой, нэн түрүүн хүдэлмэришэдэй столовонуудай арга боломжо нилээд дээшэлээ.

Табан жэлэй дүүрэтэр «Омский» совхоз жэлдээ 3000 тонно гахайн мяха нэмэжэ үйлэдбэрилдэг болохо юм гэжэ хараалагдана.

Хамһабариин олонхи ажахынуудта эдеэ хоолой үлөөдэһэ малай рационой гол хубинь болоно. Нёдондо жэл Россиин гахайшад хоёрһоо үлүү миллион тонно иимэ үлөөдэһэ суглуулһан байгаа. Тэрэниие малай тэжээл болгожо хэрэглэхэдээ, 400 мянга гаран тонно холимог тэжээл алмаһан жэшээтэй болоно.

«Омский» совхоз жэлэй туршада 29 мянган тонно эдеэнэй үлөөдэһэ гахайнуудта үгэнэ. Энэнь 6000 тонно концентрадтай адлирхуу байна. Эдеэнэй үлөөдэһэ миинтэ шахуу тэжээл болоно бшуу. Гансал тэрэниие суглуулгада, городһоо зөөлгэдэ, буйлуулан бэлэдхэлгэдэ хүдэлһэн хүнүүдтэ салин түлэгдэнэ. Теэд гол юумэниинь юуб гэхэдэ, эдеэ хоолой үлөөдэһэ түхэреэн жэл соо гаражал байдаг. Тэрэниие суглуулаад лэ хэрэглэхэдэ болоно.

Эдеэ хоолой үлөөдэһэ хэрэглээд, ажалаа һайнаар оньһожоруулаад, гахайшадай мэргэжэл дээшэлүүлээд, тэдэниие урмашуулаад байгаа һаа, малай тоо толгой олошоруулгын үнэ сэн нилээд доогуур байха юм. 35—45 килограмм шэгнүүртэй түл абаад, совхозой гахайшад сүүдхэдээ дунда зэргээр нэмэлтэ шэгнүүрыень 415—430 граммда хүргэнэ. Бүри дүршэлтэй гахайшадай бүлэгүүдтэ малынь сүүдхэдээ шэгнүүрээ 500 граммаар нэмээдэг байна. Тиигэжэ гахайн нэмэлтэ шэгнүүрэй центнер бүхэнэй үнэ сэнгые 113 түхэриг хүрэтэр доошолуулха арга олдоо. Россиин бусад ажахынуудтай сасуулха болоо һаа, энэмнай эрхим үрэ дүн гээшэ.

«Омский» совхозой ажал хэрэгые харуулһан үшөө хэдэн тоо баримтануудые дурдаха дуран хүрэнэ. Эндэ оньһожоруулга хэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ хоёр хахад дахин дээшэлээ: табан жэлэй урда тээ нэгэ хүн 200 гахай харууһалдаг байгаа һаа, мүнөө 500 толгойе харууһална.

«Омский» совхоз эгээл эрхим, эгээл томо ехэ хамһабариин ажахы байбашье Омско область дотороо ори ганса бэшэ юм. Хүдэлмэришэдые хангадаг управлени болон таһагуудай, эд хэрэглэгшэдэй коопераци ажахынууд гахай шахан таргалуулдаг байна. Гансал хүгжэлтын эршэ тухай хэлэхэ болоо һаа, эд хэрэглэлгын коопераци түрүү һуури эзэлхэ. Тэрэнэй ажахынууд табан жэлэй туршада гахайн мяха үйлэдбэрилгээ 3,4 дахин шахуу дээшэлүүлээ.

Россиин Федерациин дунда зэргын үрэ дүнтэй сасуулаад үзэхэдэ, городой хүн бүхэндэ мяха худалдаха фондһоо гадуур хоёр дахин ехэ гахайн мяхан Омско областиин хамһабариин ажахынуудта үйлэдбэрилэгдөө. Ажахыгай ашаг үрэтэйгөөр эрхилжэ шададаг Татарай ба Башкирай АССР-нүүдэй, Краснодарай хизаарай, Воронежско, Кировскэ, Пензенскэ, Ростовско, Ульяновска болон республикын бусад хэдэн областьнуудай эмхинүүдэй үрэ дүнгүүдтэйшье сасуулбал, энэхи ажал хэрэг магтаалда хүртэмэ байна.

И. ПРОХОРОВ.
(ТАСС).

ҮҮСХЭЛ ГАРГАҺАН СЕЛЬСКЭ СОВЕДТЭ

АМЖАЛТАТА АЖАЛАЙ ЭРШЭТЭ АЛХАМ

Мухар-Шэбэрэй районой Хонхолын сельскэ Соведэй ажалшад КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ эхилһэн байна. Тэдэнэр хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха, ажалша малша зониие хангалга һайжаруулха талаар нилээд ехэ амжалтатай.

Тус сельскэ Соведэй ажалшад өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, 1981 оной түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые КПСС-эй обком, республикымнай Министрнүүдэй Совет, облсовпроф һайшаажа, республикын бусад сельскэ Соведүүдэй ажалшадай дэмжэхыень дурадхаһан байна. Үүсхэл гаргаһан Хонхолын сельскэ Соведэй ябуулдаг ажал хэрэгүүд тухай материалнуудэнэ хуудаһанда толилогдобо гээшэ.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭБДИ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл хахадлаба гээшэ. Түрэл партиингаа түүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ тэмсэлдэ хам оролсоһон манай сельсоведэй харьяата газар дээрэ түбхинэһэн «Искра» колхозой гэшүүд мяха, һү гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэжэ шадаба. Июниин 1-дэ 3184 центнер һүн, 1250 центнер мяхан тушаагдаа. Энэ хадаа ниитын малай үбэлжэлгын эмхитэй һайнаар үнгэржэ байһанай гэршэ мүн. «Эндэ бүхы ажалшадаймнай хубита бии гэхэдэ, алдуу болохогүй гээд һанагдана. Юуб гэхэдэ, үнгэрһэн ган гасуурые хараада абажа, сельсоведэй гүйсэдком сесси зарлажа, тусхай шиидхэбэри абаад, тэжээл бэлэдхэлдэ хамаг зоноо ехэ, багагүй хабаадуулһан байна. Тингэжэ ажал хэжэ шадаха хүн бүхэн халуун кампанида хабаадаа юм. Илангаяа набшаһата тэжээл ехээр суглуулагдажа, 8666 центнер ногооной витаминтай гурил татагдаа. Республикаһаа гадуур ажахын олон звенонууд үбһэ, һолоомо бэлэдхээ. Тэдэнэр эрхим һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Сельскэ Соведэй депутадууд В. А. Стулев, И. М. Козлов, Г. А. Киреев гэгшэд тэдэ звенонуудые һайнаар толгойлжо тараа.

Һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөн мүн лэ үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ хүдэлөөнэй түрүү зэргэдэ депутадууд ябана. Һү һаалиин фермэнүүд дээрэ депутадуудай постнууд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Шэнэ-Барилгын һү һаалиин фермэ дээрэхи постые депутат Надежда Леонидовна Антонова толгойлно. Тус постын гэшүүд малай тэжээл рационой гуримаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр хэрэглэхын, һүнэй шанар дээшэлүүлхын тула эдэбхи үүсхэл гаргана, ариг сэбэрые сахилгада ехэ анхарал хандуулагдана. Депутат Наталья Ефимовна Козлова постын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадай нэгэн болоно. Тэрэ ямаршье сагта нүхэдтөө туһа хүргэхөөр бэлэн байдаг, урагшаа һанаатай нүхэр мүн. Юбилейнэ гэжэ һү һаалиин фермэ дээрэхи депутадуудай постые Любовь Николаевна Антонова хүтэлбэрилнэ. Эндэхид һүнэй шанарай, тэрэнэй тоһолигой түлөө шанга тэмсэл ябуулдаг гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Илангаяа депутадууд У. П. Горюнова, А. М. Малофеева гэгшэд ехэ оролдолго гаргажа, бусадта жэшээ харуулна.

Хонин ажалнай бараг дүнгүүдтэй, бүхы ажахыгаараа зуун хонин бүриһөө дунда зэргээр 87 хурьган абтаа. Нэгэдэхи кварталай хугасаада 219 тугал абаабди. Тингэжэ жэлэй дүүрэтэр зуун үнеэн бүхэнһөө 85 тугал абтахаар гэжэ хараалагдана. Тугалшадай дундаһаа дүршэл шадабаряар баян, арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй районно Соведэй депутат Анна Ивановна Мальцева онсо шалгарна. Тэрэ 1980 оной дүнгөөр «Районой чемпион» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө юм.

Тэрэшэлэн манай механизаторнууд хабарай тарилгые богони болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула ехэ оролдолго гаргаа. Тэрэнэйнь ашаар социалис уялгаар хараалагдаһан 3176 гектарта шэнинсэ майн 25-да бүрин таригдаад байгаа. Харин обёос, горох 2174 гектарта майн 29-дэ таригдажа дүүргэгдээ. Мүнөө 1943 гектарта паар хахалалга дүүрүүтэй ябана. Хабарай тарилгын амжалтатайгаар дүүргэлтэдэ депутадуудай постын (В. А. Стулев) хубита бии.

Барилга тушаа тогтожо хэлэхэ болоо һаа, арбадахи табан жэлдэ ехэ юумэн хэгдээ. Энээн тухаймнай манай социалис уялга дотор хэлэгдэнхэй. Аяар 52 айл шэнэ гэрнүүдые толложо, баяр наада хээ. Наймаанай түб бодожо, 90 үхибүүнэй хүүгэдэй саад болон бусад барилга хэгдэжэ, хараалагдаһан мүнгэ зоори сүм хэрэглэгдээ. Шэнэ табан жэлэй эхиндэшье барилгын хүдэлмэри мүн лэ үргэнөөр ябуулагдажа үргэлжэлһөөр. Тэрэшэлэн үйлэдбэриин барилгануудые нэрлэхэ болоо һаа, 200 үнеэдэй байра, ороохоной ба ногооной витаминтай гурилай складууд, уһа бүлэдэг башни, 2 мянган тонно сенаж багтааха траншей болоно.

Тосхоной депутадууд түрүүтэй 800 метрэй зайда сэсэрлиг байгуулаа, 300 метр газарта тротуар заһаа. В. И. Ленинэй хүшөөтэй талмай хэжэ эхилээбди. Социалис уялга доторнай хараалагдаһан 5 мянган һоог һуулгагдаа. Илангаяа малшадай байра шадар, полевой станууд дээрэ олон модон таригдаа. Колхозой конторын дэргэдэ сэсэрлиг таригдажа эхилээ. Мүнөө хабар тэндэ 550 модон һуулгагдаба. Эдэ бүгэдэ хадаа депутадуудай халуун оролдолгын ашаар бүтэнэ гээшэ. «Эрхим үйлсэ», «Жэшээтэ һайн гэр» гэһэн хүдэлөөн эхилэнхэй.

Манай депутадууд А. П. Мальцев, Н. И. Рычкова, У. П. Горюнова болон бусад али бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана гэжэ тэмдэглэлтэй.

Сельсоведэймнай дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэгүүд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, И. К. Архиповай хүтэлбэрилдэг бүлэг магазинуудай хүдэлмэриие шалгажа, эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ямараар хадагалагдажа байһыень, ямар юумэнэй асарагдаад, хайшан гэжэ наймаалагдадагыень шалгаа юм. Хүүгэдэй комбинадай, больницын болон почтын ажал хүдэлмэреэр Г. П. Козловой толгойлдог бүлэг һонирхожо танилсаһан байна. Мүн ниитын эмхинүүд, саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэриеэ эдэбхижүүлэнхэй.

Түрэл Коммунис партиингаа түүхэтэ XXVI съездын хүндэлэлдэ абаһан үндэр социалис уялгануудаа заатагүй дүүргэхэ байхабди гэжэ бата найданабди.

Ф. ВАРФОЛОМЕЕВ,
арадай депутадуудай Хонхолын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ҮГЭМНАЙ ҮНЭН

Хабарай тарилга хадаа хүдөө ажахын харюусалгатай кампанинуудай нэгэн гэжэ мэдээжэ. Тарилгын эгээл урда тээ эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа, социалис уялганууд абтаа һэн.

Арадай депутадуудай Хонхолын сельскэ Соведэй социалис уялганууд дотор «Искра» колхозой колхознигуудай бэелүүлхэ зорилгонууд баталагдана. Манай таряашад хэлэһэн үгэдөө хүрөө гэжэ мүнөө омогорхон мэдүүлнэбди. 5350 гектарта ороохото ургамалнууд таригдаба. Тэжээлэй ургамалнуудые, нэгэ жэлэй ба олон жэлэй ногоо, куузику, рапс болон бусад ургамалнуудые 2335 гектарта таряабди. 80 мянган центнер ороохо абажа, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэхэ, өөһэдынгөө хүрэнгын ороохоор, малай тэжээлээр хангахабди. 250 гектар газарта хартаабха таригдаа.

Хабарай тарилгын үедэ социалис мүрысөөе үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэхын тула бүхы арга боломжоёо хэрэглээбди. Полевой станууд тамнай дайшалхы хуудаһанууд гаргагдадаг байгаа. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд ехэ ажал ябуулна. Агитбригаданууд полевой станаудаар механизаторнуудта ябажа, концерт наада оло дахин харуулһан байна. Механизаторнуудаа энэ үедэ урмашуулхын тула алишье талаар хэмжээ ябуулганууд абтаһан байха. Хабарай тарилгын хараалагдаһан болзорһоо урид дүүргэгдэһэниинь Соведэй бүхы ажалшадай оруулһан хубитын гэршэ болоно.

Е. ИВАНОВ.
Социалис Ажалай Герой, колхозой профкомой түрүүлэгшэ.

„НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ АЖАЛ ЯБУУЛГАДА ҺОНИРХОЛТОЙ, ШЭНЭ ОЛОН ЮУМЭН БИИ БОЛОО. НЮТАГАЙ АЖАХЫН, ХҮН ЗОНОЙ ХАНГАЛГЫН АСУУДАЛНУУДТА АНХАРАЛАА ҺУЛАДУУЛАНГҮЙ, ТЭДЭНЭР ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫЕ КОМПЛЕКСНО ШЭНЖЭЭР ХАНГАЛГАДА БҮРИ ЕХЭ ХУБИТАЯА ОРУУЛНА. СОВЕДҮҮД ТЭДЭНЭИ ГАЗАР ДЭЭРЭ БАЙДАГ ПРЕДПРИЯТИНУУД БОЛОН ОРГАНИЗАЦИНУУДАИ ХҮДЭЛМЭРИИЕ БҮРИ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ТААРУУЛАН УДАРИДАНА, ХИНАНА..."

(КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй партиин XXVI съезд дээрэ хэһэн элидхэлһээ).

ШЭНЭ БАРИЛГА — ЗОНОЙ БАЯР

Үнгэрһэн табан жэлдэ манай хонхолынхид барилгын талаар ехэ юумэ хээ юм. Хоёр айлай байратай гэрнүүдһээ шэнэ үйлсэ бии болооо. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд шэнээр нээгдэһэн саадта үхибүүдээ үгэжэ, колхозойнгоо ажал хүдэлмэридэ хабаадалсаха аргатай болоо.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын, 1981 ондо мүн лэ ехэ барилга хэгдэхээр хараалагданхай. Барилгада табигдаһан мүнгэнһөө 177 мянганиинь мүнөө хэрэглэгдөөд байна. Бүхы барилгашаднай дүрбэн бригада боложо хубаараад хүдэлнэ.

Мүн Михаил Данилович Варфоломеевэй бригадын арба гаран гэшүүд хоёр айлай байратай дүрбэн гэр барижа байна. Гурбаниинь бэлэн шахуу болонхой. Гансал штукатурдаха, сагаадаха, шэрдэхэ хүдэлмэри үлэнхэй. Дүрбэдэхи гэрэй барилга түлэг дундаа ябана. Тиихэдэ Василий Назарович Мальцевай бригадын гэшүүд 200 толгой үнеэдэй байха байра дээрэ хүдэлнэ. Гэбэшье барилгын материал болон хэрэгтэй бусад зүйлнүүд дуталдажа, ажал хүдэлмэри хойшо татагдана. Барилга дээрэ залуушуул яһала олон. Армиин албанһаа табигдаһан хүбүүд нютагтаа жиир үлэжэ, ехэнхидээ барилгада хабаадана. Жэшээлхэдэ, үг залгамжалан, энэ мэргэжэлдэ шүтэһэн нүхэдые дурдаха болоо һаа, В. А. Дмитриев Михаил хүбүүгээ, М. М. Митрофанов зээгээ, П. М. Лаптев Борис хүбүүгээ дахуулжа, дүршэл шадабаряараа хубаалдан, бэрхээр хүмүүжүүлнэ.

Урагшатай һайн ябалгадамнай депутадуудай постнууд саг үргэлжэ туһалдаг. Шухала асуудалнуудые шиидхэжэ ядаха ушарнууд али олон тохёолдоо ааб даа. Тиихэдэнь депутадуудтаа түшэглэдэгбди. Гэр байрын барилга дээрэ сельсоведэй депутат Тимофей Авдеевич Киреевэй толгойлдог депутадуудай бүлэг эдэбхи гаргана. 18 байратай гэрэй барилга дээрэхи депутадуудай постые П. Е. Тихонова, үйлэдбэриин шэглэлтэй барилганууд дээрэхи постые В. Г. Яковлев гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

А. ХАЙРУЛИН,
«Искра» колхозой прораб.

ШАРМАЙН ОРОЛСОНОБДИ

Хонхоло тосхоной эхэнэрнүүдэй совет бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Совет Армиин үдэртэ зорюулжа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадые халуунаар амаршалһан үдэшэ үнгэргөө һэмди. Харин мартын 8-да ажалай түрүүшүүлдэ, олон үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ зорюулжа, тусхай үдэшэ үнгэргөөбди. Мүн баһа Совет Армиин албанда мордохо хүбүүдые баяр ёһололой оршон байдалда үдэшэһэн байнабди.

Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада дунда һургуули, армиин уялгата алба дүүргэһэн хүбүүд түрэл колхоздоо үлэдэг болоо. Мүнөө армиһаа ерэһэн 14 хүбүүд колхоздоо айл боложо түбхинөөд байна. Тэдэнэртэ уһатай, ваннатай шэнэ байра үгтөө. Эдэ бүгэдые үнгэргэлгэдэ эхэнэрэй соведэй гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һааб даа.

Гадна бидэнэр архиншa, ажал хэхэ дурагүй 12 бүлые хараадаа абажа, заседани дээрээ зүбшөө, тэдэнһээ хатуугаар асуужа, бултандань хүдэлмэри оложо үгөөбди. Жэшээлхэдэ, Надежда Сутуринае хартаабхада, Мария Филипповнае һаалишанаар хүдэлхөөр томилообди. Харин Валентина Хараустенко ороохоной складта хүдэлдэг болоо гэхэ мэтэ булта ажалтай болонхой.

Манай Соведэй гэшүүд тосхоноо болбосон түхэлтэй болголгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Һүүлэй үдэрнүүдтэ илангаяа модо һуулгалгада хам оролсоо гээшэбди. Хонхолынгоо бүхы ажалшадай абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэлгэдэнь бидэшье шармайн оролсонобди.

Е. ВАРФОЛОМЕЕВА,
Хонхоло тосхоной эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ.

МАЛШАД, ТАРЯАШАДАЙ АЙЛШАД

Бидэ уридшалан табигдаһан тусхай түсэбэй ёһоор ажалаа ябуулдаг гурим тогтооһоор үнинэйбди. Мүнөө жэлэй хабарай тарилгын урда тээшье манай соёлой ба һуудал байдал хангаха талаар саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэ түсэб баталагдаа һэн. Энэ тон харюусалгатай халуун үедэ механизаторнуудай амжалтатайгаар ажаллахадань туһа болгон, тэдэнэй сүлөө сагаа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, һайнаар амарха хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулһан байнабди. Полевой станууд дээрэ харуулан ойлгуулжа агитаци һайнаар табигдаа, социалис уялгануудай гуримуудые томоор бэшэжэ, олоной үзэмжэдэ табяабди. Соёлой хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, элүүрые хамгаалгын, һуудал байдал хангалгын, мүн худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд соёл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Агитбригадын гэшүүд четверг бүхэндэ полевой станаудаар ябахаһаа гадна, мүн малшадаа мартаагүй. Илангаяа Түгнын автоклубайхид саг үргэлжэ үүсхэл гаргадаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ мүн лэ малшадайнгаа байра байдалаар һонирхонобди. Жэшээнь, һаяхан депутат Савелий Павлович Оловянниковай даадаг Улаан түгтэ һү һаалиин фермын зуһаланда хүрэһэн байнабди. Энэ фермын коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хоёр кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ түлөө дамжуулгын Улаан түгтэ хүртөө юм. Тингэбэшье зуһаландань зарим тэды дутагдалнууд дайралдаа. Тодорхойлходо, малшадай байра хүсэд заһабарилагдаагүй байшоо. Иимэрхүү дутагдалнууд бусадшье газарнуудта үзэгдэбэ.

Малшадта, таряашадта, хонишодто, гахайшадта агитбригаданууд ошохо бүхэндөө шэнэ газетэ, журналнуудые, һайн һайн номуудые абаашажа үгэдэг. «Хүндэлэлэй самбарта» түрүүшүүлые гаргалгадашье хабаадалсаабди. Элүүр энхые хамгаалха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Мухар-Шэбэрэй районно больницын врачнууд болон медсестранууд агитбригададамнай хабаадалсажа, механизаторнуудай, малшадай, хонишодой элүүр энхые шалгажа, хүдэлжэ байһан газартань медицинскэ харалга үнгэргөө. Хонхолын медфельдшер Ирина Петровна Стулева санбюллетень гаргажа, аптечкэнүүдые гүүртэ болон отаранuудта бэлдээ. Ингэжэ манай саг үргэлжын комиссиин гэшүүд үндэр социалис уялгануудай дүүргэлтэдэ хубитаяа оруулна.

Е. БОЙКО,
Хонхолын сельскэ Соведэй соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ.

Хонхолын шэнэ үйлсэнүүдэй нэгэн.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУЛТА ЮУМЭН ШУХАЛА

Һаалишанай ажал хүндэшье һаа, хүндэтэй, тон шухала мэргэжэлнүүдэй нэгэн гэжэ би этигэдэгби. Мүнөө намда бүхыдөө 19 үнеэд даалгагданхай. Тэдэнэймни долоониинь арбаад жэлдэ һаагдажа байһан үнеэд, бэшэниинь баигша ондо туга̄ллаһан гунжад болоно. Нёдондо түрэхэ дүрбэн гунжадые тушаажа абаа һэм. Хэнэйшье мэдэһээр, һаалишан бүхэн олон жэлдэ һаалгажа байһан үнеэдээ һайн үүлтэрэй, һү ехээр үгэдэг хашаратуудаар, гунжадаар һэлгэхэ тухай бодомжолдог гээшэ.

Манай фермын һаалишад үнеэдээ гараар һаадаг юм. Хүн бүхэнэй өөрын дүй дүршэлтэй, онол шадабаритай байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Би өөрөө үнеэдээ һаахаһаа урид дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаагаад, хуурай полотенцеэр хатаатарнь аршадаг гуримтайб. Тиигээд дэлэнгыень һайса элбээд, нидхэрһэнэйнгээ һүүлээр һаажа эхилдэгби. Тиихэдэ һүеэ барисагүй болодог. Бүхы һүеынь дууһан шоборхо гэжэ ехэтэ оролдодогби. Юундэб гэхэдэ, һүүлэйнь һүн ехэ тоһолиг байдаг шуу. Эгээн түрүүшынхиеэ тугаллаһан үнеэдые һайн зантай, һүеэ татадаггүй үнеэд болгохын тула ехэл оролдолго хэрэгтэй даа. Манай һаалишад энэ талаар ехэ шадабаритай болонхой, зоотехнигэй мэргэжэлтэдэй заабаринуудые баримталдаг гээшэ. Һү һаалияа доошолуулхагүйн түлөө үдэрһөө үдэртэ тэмсээгүйдэ амжалта туйлагдадаггүй гэжэ минии 11 жэлдэ һаалишанаар хүдэлжэ байһан дүршэл харуулна. Мүнөөшье би түсэбөө ходо дүүргэжэ ябанаб. Тиихэдэ бүхы фермээрэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталаингаа түсэб 174,5 процент дүүргэһэн байнабди. Эндэ депутадуудай бүлэгэй үүргэ ехэ.

Манай фермэ дээрэ гурбан депутат хүдэлдэг юм. Анна Малофеевна Стулева үнеэдэй тугалладаг отделенидэ хүдэлдэг, Любовь Николаевна Козлова тоо бүридхэдэг.

Арадай хиналтын бүлэгшье бүхы хэрэгүүдтэ хабаадалсажа, дутуу дунданууды усадхахын тула тэмсэдэг. Илангаяа тэжээлэй ямараар хубаарилагдадагые наринаар шалгадаг. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ асуудалда депутадуудай бүлэг ехэ анхаралаа хандуулдаг.

Урдань тугалаа өөһэдөө харадаг байгаабди. Мүнөө амяарлагдаһан байрада түлжүүлэгдэдэг болонхой. Энэ онол арга хэрэглэжэ, тугалнуудай гарзалхань һурагүй көөрөө гэжэ хэлэлтэй.

Мүнөө манай сельсовет КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад байна. Энэмнай манине шэнэ амжалтануудта зоригжуулхатаяа хамта, харюусалга үүргыемнай дээшэлүүлнэ. Тиимэһээ бидэ манай фермые даагша Татьяна Сергеевна Литвинагай хүтэлбэри доро абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын тула аһан шадалаараа оролдохо байхабди.

У. ГОРЮНОВА,
һаалишан, сельскэ Соведэй депутат.

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН ТҮЛӨӨ

Арадай хинагшадаар ажалай түрүүшүүл, үнэн сэхэ, үндэр үзэл бодолтой зоной дэбжүүлэгдэдэгынь мэдээжэ. Манайшье арадай хинагшадай бүлэгтэ тиимэл зон һунгагданхай. Хэд бэ гэбэл, А. В. Ярыгин, В. А. Белоусова, И. К. Архипова, А. Ю. Козлова болон бусад болоно. Хиналтымнай бүлэг зайн галай хайшан гэжэ, ямараар хэрэглэгдэжэ байһыень шалгаба. Энэ талаар хуули ёһо эбдэһэн хүнүүд үгы. Гансал зарим фермэ, отаранууд дээгүүр зайн галай лампочканууд саг соогоо унтаргаагданагүй гэжэ элирүүлэгдээ. Хонхолын сельсоведээр бүхы дээрэнь абажа харахада, зайн гал үлүүсэ гаргашалагданагүй гэжэ тодороо.

Мүн баһа тосхонойнгоо ариг сэбэрые шалгаабди. Сельпогой, почтын, соёлой байшангай газаа досоохи сэбэр. Харин больницын газаа бог шоройтой байжа, энээн тушаа фельдшер И. В. Стулевада заагдаа.

Һаяар магазинуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, эд бараанай ямараар хадагалагдажа байдагыень, документнүүдэй хэр зүбөөр бэшэгдэһыень шалгаха түсэбтэйбди. Мүн хүүгэдэй комбинадта иимэ шалгалта үнгэргэгдэхэ юм.

М. МИТРОФАНОВ,
арадай депутадуудай Хонхолын сельскэ Соведэй дэргэдэхи арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ.

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ ЭХИЛЭН..,

Хонхолын сельскэ Соведэй «1981 оной түсэбые эрхим һайнаар декабриин 25-да дүүргэе» гэһэн уряатай үүсхэл республика дотороо гаргаһан ушар хадаа бидэнине зоригтой һайнаар ажаллахыень уялгална. Соведэй бүхы ажалшад харюусалга ехэтэйгээр уялгадаа хандажа, үгэдөө хүрэхын түлөө оролдохо болоно. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ манай ажалһаа дулдыдана гээшэ. Тиимэһээ түрүүшын үдэрһөө тугалнуудаа һайнаар тэнжээхэ гэжэ оролдонобди. Һайн харууһатай тугалнууд саашадаашье түргэн ехэ болодог ха юм.

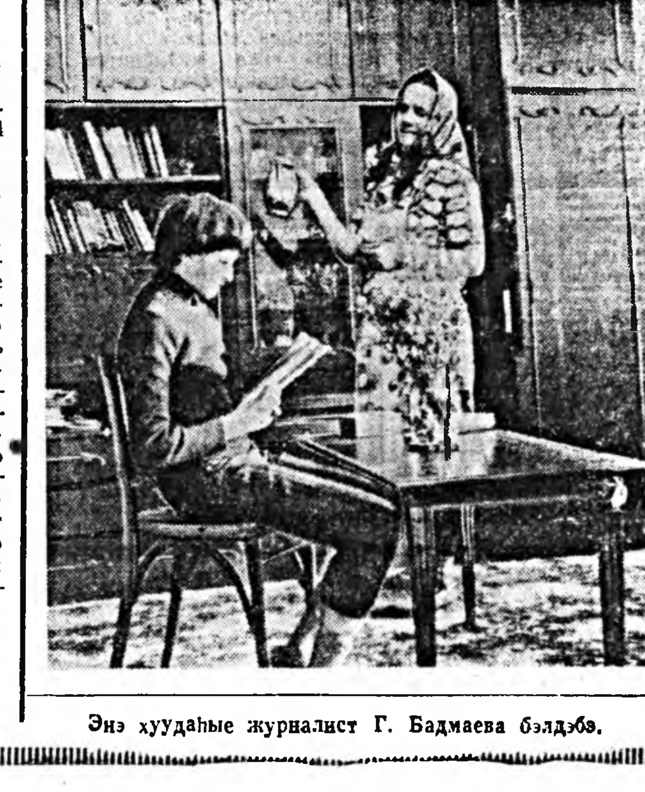
Байгша оной эхинһээ хойшо 110 тугал даажа абаа һэм. Тэдэнээ гарзагүйгөөр тэнжээгээд, тобир тарганаар дамжуулан үгөөб. Тугал бүхэнэй шэгнүүрыень тус тустань түсэбөөр сүүдхэ бүри 700 граммаар нэмээхэ ёһотой байгааб. Январь-февраль һаранuудта түлжүүлжэ байһан тугал бүхэмни сүүдхэдэ 880—900 граммаар, харин март, апрель, май һарануудта—1074 граммаар нэмэһэн байна. Энэмни үнгэрөөшэ жэлэймни дүнгүүдһээ 84 граммаар ехэ болоно.

Нарай тугал харууһалха гээшэ бэлэн бэшэ юм. Түрүүшын үдэрнүүдтэ тэдэниие уурагаар тэжээнэбди. Зундаа нарай тугал дотороо худхахаа һанадаг. Тиихэдэнь дабһатай ногоон сай, ветеринарна мэргэжэлтэдэй заабарлаар эм уулгадагбди. Таловска арга хэрэглэжэ, тугалнуудаа решётко дээрэ 3—4-өөрнь байлганабди. Тиихэдэмнай тугалнуудай байра ходо хуурай байдаг айнтай. Үдэрэйнь рациондо 1 килограмм гурил, обёосой талхаар хэһэн кисель, шүүһэн, дабһан ороно.

А. МАЛЬЦЕВА,
арадай депутадуудай Мухар-Шэбэрэй районно Соведэй депутат, «Искра» колхозой тугалшан.

Худөөгэй хүн зоной ажабайдал жэлһээ жэлдэ улам һайжарна. Ушар тиимэһээ тэдэнэр мүнөө үеын елэгэр сэлэгэр мебельнүүдые, үнгэтэ телевизорнүүдые олоор абадаг болонхой. Хонхолын нэгэ айлай гэрэй мебель энэ зураг дээрэ харуулагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Энэ хуудаһые журналист Г. Бадмаева бэлдэбэ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ЗУНАЙ САГ—МҮРЫСӨӨНЭЙ ХАҺА

Һурагшадай зунай амаралтын хаһа сагай хүрэжэ ерэһэнһээ хойшо һара үнгэрбэ. Орон доторнай 53 мянга шахуу пионерэй лагерь һурагшадта үүдэеэ сэлинхэй. Энэ зун 14 миллионһоо дээшэ хүбүүд, басагад Эхэ оронойнгоо үзэсхэлэн гоё һайхан газар нютагуудта амарха байна.

Манай республика дотор пионерэй, спортын болон ажалай 450 гаран лагерьта 90 мянга шахуу үхибүүд амарха, ажаллаха, спорт эрхилхэ юм. Байгалай эрьедэхи «Энхэлук» гэжэ спортын лагерьта олон зуугаад үхибүүд амарна.

Гэбэшье зунай саг үхибүүдэй физкультура болон спорттой ханилха эгээн таарамжатай хаһа болоно. Энэ үедэ үхибүүднай алтан наранай элшэ доро ябаха, арюун тунгалаг агаараар амилха, сэнхир номин уһанда оймохо ушартай болодог гээшэ. Манай һурагшадта спорт эрхилхэ газар бии — футболой, волейболой талмайнууд, урилдаанай харгынууд, хүнгэн атлетикын секторнүүд...

Зунай хаһа — ГТО-гой нормо тушаалгын саг. Эгээл иимэһээ һурагшадай олонхид амаралтынгаа үедэ ГТО-гой значкистнууд болодог байна. Энэ үедэ багашуул тамаржа һурадаг.

Амаралтынгаа үедэ һурагшад элдэб һонирхолтой аяншалгануудта хабаададаг юм. Тиихэдээ Эхэ орон тухайдаа, алдарта хүнүүд тухай, байгаали тухайнь ехэ юумэ мэдэжэ абадаг байна. «Минии Эхэ орон — СССР» гэһэн экспедицинүүд үргэнөөр эмхидхэгдэдэг юм. «Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуухэ дайнай түүхэ-бэшэг» гэһэн совет залуушуулай, пионернүүд болон һурагшадай шэнэ экспеди эмхидхэгдэхээр соносхогдонхой. Оронойнгоо түүхые, дайнай үеые, мүнөөнэй байдалые шэнжэлхэдээ үхибүүд ехэ юумэ ойлгожо абахаһаа гадна, бэе махабадаа хатуужуулдаг, али бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые эрэлхэгээр гаталан дабажа һурадаг байна.

Зундаа һурагшад «Этигэл найдалай», «Арһан бүмбэгэ», «Сагаан тэргэ», «Шэдитэ даам» гэхэ мэтэ мүрысөөнүүдтэ хабаадаха.

Энэ спортын зун манай үхибүүдтэ онсо шэнжэтэй байха. Ушарынь юуб гэхэдэ, һурагшадай XVI спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүд июль һарада Литвагай дүрбэн хотодо — Вильнюстэ, Тракайда, Каунаста, Клайпедада — үнгэргэгдэхэ юм. Июлиин 17-до нээгдэхэ спартакиадада хабаадагшад спортын 22 зүйлөөр мүрысэхэ байна.

Манай республикаһаа Хориин дунда һургуулиин һурагша Сергей Дашиев РСФСР-эй спартакиадада илаад, боксоор Каунас хотодо болохо түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэнхэй. Тренер, СССР-эй спортын мастер Дулзэн Бабудоржиев тэрэниие һурган һоридог юм.

Хүнгэн атледүүд — Шэнэ-Онохойһоо Т. Гуринова, В. Шевляков, Бэшүүрһээ Л. Иванова болон бусад Россиин Федерациин һурагшадай Смоленск хотодо болоһон спартакиадада хабаадаба.

«Шэдитэ даам» гэһэн бүхэроссиин пионерэй наадануудай Оренбург хотодохи түгэсхэлэй мүрысөөндэ даамшаднай хаба шадалаа туршажа байнхай. Спортын ехэ эдэбхитэн Ф. Завелинскиин һурган һоридог Улаан-Үдын 43-дахи һургуулиин суглуулагдамал команда эндэ манай республикые түлөөлнэ. Юра Малин, Слава Покацкий, Игорь Александров, Марина Бубеева гэгшэд командын бүридэлдэ ороно.

Тиихэдэ республикымнай бусад олон һурагшад спортын элдэб зүйлнүүдээр үнгэргэгдэһэн али бүхы мүрысөөнүүдтэ хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ байна.

Б. М. ЖИГЖИТОВ.

ҺУР ХАРБАЛГААР СССР-эй КУБОГТА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

ҺУР ХАРБАЛГААР СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн июлиин 3—6-да манай республикын ниислэл—Улаан-Үдэ хотодо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэнь. Оронойнмнай союзна республикануудай спортын бүхы шахуу бүлгэмүүдэй 200 шахуу эрхим бэрхэ мэргэшүүл энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадахаар хараалагдана.

Спортын габьяата мастернууд—1980 ондо Москвада болоһон Олимпиин нааданай чемпионка Кетеван Лосаберидзе (Тбилиси), дэлхэйн чемпионууд Наталья Бутузова (Москва), Зебиниссо Рустамова (Душанбе), уласхоорондын классай спортын мастернууд — XXII Олимпиадада мүнгэн медаляар шагнагдаһан Борис Исаченко (Минск), дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө энэ жэлэй мүрысөөндэ хабаадаһан Владимир Ешеев, Лхамажаб Дабаева (хоюулаа Шэтэһээ), командна тоосоогоор Европын чемпионууд Ольга Рогова, Владимир Чендаров, Александр Аулов (гурбуулаа Москваһаа), Владимир Максимов (Баку), Мэлс Дабаев (Шэтэ) болон бусад бэлигтэй бэрхэ залуу мэргэшүүл Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хабаяа туршалсахань.

Тиихэдэ манай республикын түрүү харбагшад спортын өөһэд өөһэдынгөө бүлгэмүүдэй командануудай бүридэлдэ оруулагдажа, хаба шадалаа туршаха байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй мэдээжэ спортсмен, бэрхэ харбагша Виктор Гуров; һорилгын үедэ;

В. ПЛУГТЫН фото.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АША ТУҺАДА

Дэлхэйн парламентнууд болон арадуудта СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгын уряа үгэнүүд бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг дээгүүр суурятан соностобо: «Эб найрамдал хүн түрэлтэнэй хамтын туйлатта, манай үе сагта—тэрэнэй амгалан тайбанаар ажаһууха түрүүшын эрхэ нүхэсэл мүн. Имагтал хамтын хүсэлэл оролдолгоор эб найрамдал аршалан хамгаалагдажа шадагдаха, найдамтайгаар хамгаалагдаха ба хангагдаха ёһотойшье».

Нүхэр Л. И. Брежнев уласхоорондын айхабтар ехэ удха шанартай энэ документые хаража үзэхэ ба баталан абаха дурадхалтайгаар үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үеын уласхоорондын байдалай орёо бэрхэшээлтэйе хараада абан, балмад бодүүлиг түсэбүүдэй бэелэлые хойшо татахын түлөө, заһагдашагүй аюулай тохёолдохогүйн, амгалан байдал аршалан хамгаалхын түлөө эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудай ба арадуудай харюусалга туйлай ехэ гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. «Хүнүүдэй ажаһууха эрхые хангахын тула хэрэгтэй хамаг юумэ хүү хэхэ хэрэгтэй», — гээд тэрэ мэдүүлээ. Энэ хэрэгтэ хажуу талаһаа миил хараад, сэдьхэл тэниглэн байжа огто болохогүй: энэ хадаа баранда, хүн бүхэндэ хабаатай хэрэг. Энэ хадаа правительстванууд болон политическэ партинуудта, ниитын эмхинүүдтэ, үшөө тиихэдэ, арад зоноор һунгагдаһан ба тэдэнэй үмэнэһөө ажал ябуулга хэжэ байдаг парламентнуудта хабаатай хэрэг мүн».

Шахардуу байдал һуларуулгые аршалан хамгаалха ба бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан совет тон шухала шэнэ эдэбхи үүсхэл манай дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй зүгһөө халуунаар һайшаан дэмжэгдэбэ. «Энэрхы сэдьхэлтэй байха, хүн түрэлтэнэй ерээдүй тухай анхарал табиха гэһэн уряа Москваһаа дахяад соностобо»,—гээд Болгариин «Земеделско знаме» газетэ тэмдэглэнэ. Фашис Германиин СССР-тэ зэрлиг муухайгаар добтолон ороһоор 40 жэл гүйсөөд байха үедэ дэлхэйн бүхы оронуудай хуули гаргадаг дээдын органуудта хандаһан хандалга гүн гүнзэгы удха шанартай байна гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлэжэ, уласхоорондын байдалда гүнзэгы баримтатай сэгнэлтэ үгэһэн Леонид Ильич Брежнев дайнда түрүүшынь үдэрһөө эхилээд, фашизмые бута сохин дарлгын дүүрэтэр хабаадалсаһан байна.

Американ империализмаар толгойлогдоод, дайгаар жүрөөдэжэ байһан милитарис хүсэнүүд буу зэбсэг үзэгдөөгүй ехээр гаргажа байна. Буу зэбсэг ехээр гаргалгые хизаарлаха тухай, дай һүжэрөөжэ болохо буляалдаа усадхаха ба арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай хөөрэлдөө хэхэ ябадалһаа тэдэнэр хадуурна. Эзэрхэг түримхэй энэ политикаяа «совет сэрэгэй аюул» гэдэг худал хуурмаг идхалгаар далдалха һэдэлгэ гаргана. Эдэ бүхы хуурмаг һанаашалгануудынь «Советскэ Союз хэндэшье аюул тохёолдуулхые түхеэрнэгүй, баруун гү, али зүүн зүгэй нэгэшье гүрэнтэй хёмороотой байхые оролдоногүй» гэһэн СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгээр сохигдоно.

Уг зорилгоор түгэлдэр эдэ үгэнүүд дэлхэйн үргэн олонниитэдэ хүсэ ехэтэйгээр нүлөөлнэ. Японой буржуазна «Асахи» гэжэ газетэшье СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгые «эб найрамдал бэхижүүлгэдэ, дэлхэйн дайе зайсуулгада, зүүн ба баруун оронуудай хоорондо хөөрэлдөө шууд түргөөр һэргээлгэдэ уряа» гээшэ гэжэ нэрлэнэ.

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЭЙ БҮДҮҮЛИГ ААША

Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй дэлхэйн бүхэли нэгэдэлдэ бэеэ үриһэн, үсэд нэтэрүү, бүдүүлиг муухай ааша халаа уласхоорондын бандитизмын харата ябуулгануудые американ империализмын дэмжэжэ байһанай эли тодо гэршэ болоно. Израиль зэрлиг муухайгаар Ливанда добтолно, Сиридэ заналта хэнэ, арабуудай газарые эзэмдэн абаад, колониальна журам тогтоожо байна. Эдэ бүгэдыень Холбоото Штадууд дэлхэйн арадуудай нюдэн дээрэ сүм дэмжэнэ. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулганyyдайнгаа хэм хэмжээе улам үргэдхэжэ байһаниие тэрэнэй авиациин һаяхан Ирагые бомбодоһон ушар эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Энэ дээрмэшэн ёһоной харата ябуулга бүхы дэлхэй дээрэ зэбүүрхэл ехэтэйгээр буруушаагдаа, тиихэлээрнь Холбоото Штадууд зорюута нюдэ далдалан. Тель-Авивай гэмтэ ябуулгануудһаа бэеэ зайсуулха һэдэлгэ гаргаһан байха юм. Аюулгүйн Соведтэ «ООН-ой Уставые, уласхоорондын байдалай ёһо гуримые яаха аргагүй эбдэһэн Израилиин зэбсэгтэ добтолгые эрид шууд буруушааһан» Соведэй резолюциин түлөө США-гай түлөөлэгшэ дуугаа үгэһэн байха юм. Гэбэшье Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлые өөрынгөө үмөөрэлгэ доро абаһан Вашингтоной үнэн сэхэ бэшэ хараа бодолтой байһан ушарһаа Аюулгүйн Совет ООН-ой Уставаар хараалагдаһан заатагүй бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүдые Израильда эсэргүүгээр абажа шадаагүй.

Имагтал США-гай туһаламжа, дэмжэлгээр Израилиин эзэрхэг түримхэй политикаяа бэелүүлжэ байһаниинь мэдээжэ болоһоор үниһэй. Израиль мүнөө үеын американ шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдээр дуран соогоо хангагдана, США-гай политическэ дэмжэлгээр халхабша хэнэ. Израилиин самолёдуудай Багдадые бомбодоһон бандит аашада хабаагүй шэнгеэр Вашингтоной бэеэ харуулха һэдэлгэ тушаа хэлэхэ болоо һаа, һүүлэй үеын баримтанууд тэрэнэйнь ямаршье үндэһэгүй байһаниие элирхэйлжэ үгэнэ.

Ирагай ядерна шэнжэлгын түбтэ Израилиин авиациин добтолгын бэлдэгдэжэ байһаниие Холбоото Штадууд гансахан урид мэдээд байһан бэшэ, харин уласхоорондын хархис ябуулга болохо гэмтэ хэрэг үйлэдэхыень Тель-Авивые бодото ёһоор түхнрдаг байһан. Мэнэ һаяхан мэдээжэ болоһоной ёһоор, энэ жэлэй январь һарада Холбоото Штадуудай Израильда байдаг элшэн сайд тусхай «документ» Бегиндэ дамжуулһан байха юм. Тэрээн доторнь Ирагай ядерна программаар «һанаагаа зобожо байһан» ушарынь элирхэйлэгдээ һэн.

Эдэ бүгэдэн тухай ондоо хэншье бэшэ, харин Бегин өөрөө Израилиин кнессет дээрэ мэдээсэһэн юм. Сириин зенитнэ ракетэнүүдэй Ливанда тодхогдоһон тушаа шаг шууяата кампани хадаа «Ирагай ядерна түбтэ добтолгын бэлдэгдэжэ байһан үшарһаа олоной анхарал һамааруулха» зорилготой ябуулга байһан юм гэжэ тэрэ һайрхуу мэдүүлгэ һүүлдэнь хэһэн байна.

Дүтын зүүн зүгтэхи империализмда эсэргүү тэмсэлдэ өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө жагсаалаа улам шангадхан, араб оронуудай патриотическа хүсэнүүд американ империализмын ба тэрэнэй табималнуудай эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта шанга сохилтоор харюусана.

Хилын саанаһаа ТАСС АПН

Бата бэхи нэгэдэл

УЛААН-БААТАР. Арадай Эхэ хурал болон арадай депутадуудай нютагай хуралнуудта үнгэргэгдэһэн һунгалта монгол арадай ба МНРП-гэй бата бэхи нэгэдэлтэй байһые элирхэйлэн харуулба гэжэ «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Һунгалтада бэлдэлгэдэ, тэрэниие үнгэргэлгэдэ республикын бүхы ажалшадай эдэбхитэйгээр хабаадаһанай ашаар һунгалта политическэ ба үзэл сурталай үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэрһэн байна гээд газетэ тэмдэглэнэ. Хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай ба арадай интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдые гүрэнэй засагай зурганнуудта депутадуудаар һунгаһан ушар коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй илалтаар дүүрэбэ. Арадай Эхэ хуралда һунгагдаһан депутадуудай 56 процентнь хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад болоно. МНРП-гэй хэрэгэй түлөө, Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхын түлөө, Советскэ Союз түрүүтэй социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа МНР-эй ажалшад мэдүүлбэ. Гүрэнэй засагай зурганнуудта үнгэргэгдэһэн һунгалтын дүнгүүд парти болон правительстводаа арад түмэнэй хизааргүй үнэн сэхэ байлгын, социалис демократиин илалтын үшөө нэгэ гэршэ жэшээ болобо.

И. ГАНДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ. Пакистанай буу зэбсэгүүдые ехээр гаргажа байһаарнь һанаата болоһоноо Индиин премьер-министр И. Ганди мэдүүлбэ. Өөрыгөө хамгаалгада шухала хэрэгтэй буу зэбсэгүүдые элдэб оронуудай худалдажа абахыень Инди буруушаана бэшэ гэжэ тэрэ Бихар штадай Патнида болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Гэбэшье дан үлүү ехээр суглуулагдаһан, бүтээн гаргагдаһан буу зэбсэг хүршэ гүрэнүүдэй аша туһада аюул тохёолдуулха байна. Иимэ буу зэбсэг хододоо Индидэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэдэг һэн гээд урда урдын дүй дуршэл элирхэйлэн харуулна гэжэ И. Ганди мэдүүлбэ.

Мүнөө болотор бидэ бүхы хүсэ шадалаа эб найрамдалда зорюулдаг байгаабди. Теэд хүршэ оронуудаймнай зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ хангиргажа байхадань, бидэ политикаяа хаража үзэхэ баатай болохо байнабди. Ушарынь гэхэдэ, Индиин аюулгүй ба бэеэ дааһан байдалда хохидол ушаруулагдаха байна гээд Индиин премьер-министр онсолон зааба.

«ФРАНЦИИН ДОТООДЫН ХЭРЭГҮҮДТЭ ХАМААРАЛСАЛГА»

ПАРИЖ. Франциин правительствала министрнүүд-коммунистнуудай хабаадалсажа байһан тушаа США-гай гүрэнэй департаментын мэдүүлгэ хадаа Франциин дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсаһан ушар болоно гэжэ ороной олонниитэ, хэблэл сэгнэнэ. Энэ мэдүүлгэ хадаа Францида болоно жо байһан үйлэ хэрэгүүдые буруугаар сэгнэһэн ябадал болоно гэжэ гадаадын харилсаанай министр К. Шейсон «Европа-1» гэжэ радиостанцида интервью үгэхэдөө тэмдэглээ.

Министрнүүд-коммунистнуудай правительствала хабаадалга хадаа французуудай өөһэдын хэрэг болоно гэжэ гадаадын худалдаа наймаанай министр М. Жобер мэдүүлээ. Бусадууд Франциие ямар байһан хэбээрнь ойлгохо зэргэтэй.

«Гүрэнэй департаментын мэдүүлгэ «Францин дотоодын хэрэгүүдтэ эли бодо хамааралсаһан ябадал» мүн болоно» гэжэ «Юманите» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ. Баруун Европын оронуудай правительствануудта коммунистнуудай хабаадаха аргатай байһаар дураа гутаһанаа американ хүтэлбэрилэгшэд түрүүшынхеэ мэдүүлжэ байна бэшэ гээд газетэ һануулна.

Һунгалтын үедэ илалта туйлалгада коммунистнууд ехэ хубитаяа оруулаа гээд «Юманите» заана. Энэ бодото байдал демократическа ёһо гуримуудта, манай арадай олонхиин хүсэл эрмэлзэлдэ таараллдана. Бусад оронуудай правительстванууд, угайдхадаа США-гай правительство энэ хүсэл эрмэлзэлдэ һэжэглэхэ ямаршье эрхэгүй.

КПСС-эй СЪЕЗДЫН МАТЕРИАЛНУУДАЙ СУГЛУУЛБАРИ

ЛИССАБОН. КПСС-эй XXVI съездын материалнуудай суглуулбари Португалиин хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, эндэхи «Интерливру» гэжэ выставкын зал соо табигдаһан байгаа. «Аванте!» гэжэ хэблэл тэрэниие барлан гаргаа. Совет коммунистнуудай хуралдаанай хүдэлмэриин хойноһоо Португалиин олонниитэ ехэ анхаралтайгаар адаглаба. Хэблэлһээ гараһан суглуулбари олонниитын анхарал татаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй тоосоон ба дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин бэелүүлхэ ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл, съездын бусад документнүүд суглуулбарида оруулагдаа.

Ниитын ба политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, эрдэмтэ-экономист К. Карвальяш суглараашадай урда үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй XXVI съездын материалнуудай суглуулбариин Португалида барлаглан гаралга тон ехэ удха шанартай гэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд, мүн социально-экономическа хүгжэлтын элдэб асуудалнуудаар Советскэ Союзай олоһон дүй дуршэл бүхы арадуудые заабол һонирхуулдаг байна.

Пентагондо—шэнэ миллиарднууд

ВАШИНГТОН. Холбоото Штадуудай дай жүрөөдэһэн милитарис бүлэгөөрхид оронoo буу зэбсэг урдилдэн бүтээлгын замда гаргана.

Энэ финансын жэлдэ Пентагоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ 2,67 миллиард доллар нэмэжэ һомолхын түлөө США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палата дуугаа үгэбэ. Эдэ бүхы мүнгэ зөөри ракетэнүүдые, вертолёдуудые, самолёдуудые, танкнуудые бүтээн гаргаха, нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ урдынхидань нэмэжэ үгтэнэ. Стратегическэ шэнэ бомбардировщигые зохёон бүтээхэ асуудалда сэрэгэй программануд дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөөнэй радиолокаторнуудта баригдахагүй «Стелс» түхэлэй «харагдадаггүй» самолет эдэнэй нэгэниинь болоно.

Хитадта урьһаламжа үгэбэ

ВАШИНГТОН. Холбоото Штадуудай хиналта доро байдаг шэнэдхэн һэргээлгын ба хүгжөөлгын уласхоорондын банк (МБРР) 200 миллион долларой урьһаламжа Хитадта үгэхэ гэһэн шиидхэбэри абаа. Энэ хадаа 1980 оной май һарада Хитадай МБРР-тэ ороһоноо хойшо Пекиндэ тус банкын үгэһэн түрүүшын урьһаламжа мүн.

Банкын тусхай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, энэ мүнгэнэй хахад хубинь — 20 жэлэй, нүгөө хахадынь 50 жэлэй болзороор үгтэнэ. Иигэжэ МБРР урьһаламжын ехэ хүнгэлэлтэ хэбэ бшуу.

США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейгэй албанай хэрэгээр Пекиндэ ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй һүүлхэнээр энэ хэгдээ.

ФРАНЦИИН ЗҮҮНЭЙ ТАЛА БАРИМТАЛДАГ ХҮСЭНҮҮДЭЙ ИЛАЛТА

Франциин зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүд горитойхон илалта туйлаба. Парламентын һунгалтын дүнгүүдээр тэдэнэр оронойнгоо национальна суглаанда дийлэнхи олон һуури эзэлбэ. Францин буржуазна партинууд хамтадаа депутадуудай һууринуудай гурбанай нэгэ хубиһаа багые абаба. Тиигэжэ баруунай тала баримталдаг хүсэнүүд горитойхоноор булигдаба гээшэ.

Энэ толотомо илалта туйлаха хэрэгтэ Францин коммунис парти ехэ хубитаяа оруулаа. Парламентын һунгалтын дүнгүүдтэ тайлбари үгэхэ зуураа, ФКП-гэй генеральна секретарь Ж. Марше иигэжэ мэдүүлээ: «Энэ илалтада компарти өөрынгөө хубитые оруулалсаба. Һунгалтын түрүүшын шатада бидэнэртэ дуугаа үгэһэн дүрбэ хахад миллион һунгагшадгүйгөөр Ф. Миттеран президентээр хэзээдэшье һунгагдахагүй байгаа. Тэрэнэй түлөө дуугаа үгэхые бидэнэр уряалаабди, манай һунгагшад тэрэ уряадамнай ябала һайнаар харюусаа. Парламентын һунгалтын үедэ баһал тиимэ юумэн болоо».

Коммунистнууд болон социалистнуудай хүтэлбэрилэгшэд хоорондоо хөөрэлдөө хэһэнэй һүүлээр хоёр парти хамтынгаа мэдүүлгэ дотор французуудай дурадхаһан хубилалта хэхэ шэнэ политикые бэелүүлгэдэ туһалхаар бэлэн байһанаа онсолон тэмдэглэбэ. Правительствын бүридэлдэ компартиин дүрбэн түлөөлэгшэд оролсоо. Энэ правительствын абаха түрүүшын хэмжээ ябуулганууд хадаа нэн түрүүн орснойнь урда зайлашагүйгөөр шиидхэгдэхээр табигдажа байһан экономическа ба социальна асуудалнууд байхаар багсаагдана.

Океанай саадахи ба Европодохи хархис хүсэнүүдэй коммунизмда эсэргүү харата ябуулга олохон арадуудта баадхаха һэдэлгын ямаршье аша үрэ асархагүй байһыень Францидахи зүүнэй тала баримталдаг хүсэнүүдэй илалта эли тодоор гэршэлэн харуулба. Францин правительствын бүридэлдэ коммунистнуудай оролсоһон ушарһаа Вашингтоной уур сухалаа орьёлуулжа байһан дэмы бэшэ ааб даа. США-гай вице-президент Буш гэгшэ Францидахи байдалаар «һанаагаа зобожо» байһан тухайгаа мэдүүлээ. Тиихэдэ президент Рейганэй сэхэ үгэһэн заабаряар «Францидахи байдал американо-француз харилсаануудай үг зорилгодо нүлөөлхэ байна» гээд гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ мэдүүлгэ хэһэн байна. «Вашингтон пост» газетын һанамжын ёһоор, бэеэ даанхай гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ иимэ убайгүйгөөр хамааралгые Рейганэй захиргаанай яаха аргагүй мэгдэһэнээр тайлбарилха хэрэгтэй. Энэ захиргаан коммунизмда эсэргүү ябуулгые гадаадынгаа политикын үндэһэ һуури болгожо, «Французууд Баруун Европын бусад оронуудта таагүй муу жэшээ харуулна» гэжэ тоолоно.

Советскэ Союз тухай хэлэхэ болоо һаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй Францин президент Миттеранда эльгээһэн амаршалга соогоо мэдүүлһэнэйнь ёһоор, манай орон дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ ээм эмээ зэргэшүүлэн тэмсэһэн совет ба француз арадууд хамтынгаа хүсэлэл оролдолгоор дайнай аюулые зайсуулха ба эб найрамдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулжа шадаха гэһэн этигэл найдабариие гүйсэд дүүрэнээр һайшаан зүбшөөнэ.

Г. ШИШКИН, (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ. «Түмэрөөр туршалга»— А. Москвитинай статья. «Гээгдэгшэдгүйгөөр хүдэлхэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Олтирог дээрэ түрүүлэн буугшад» — хөөрэлдөөн.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ехэ хараа түсэбүүд—бодото ажал хэрэгүүд» — А. У. Модогоевой статья. («Экономическая газета»). «Оньһожоруулга хэрэгтэй» — М. Гыдыковэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ажабайдалда алхам хэжэ ябаһан залуушуулда» — Б. Чимитовэй, Н. Петуховой статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Пионни почто». «Патриот» —суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.10—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Блокада» — уран һайханай фильм «Операция «Искра»—хоёрдохи хуби. 2-дохи фильм. 11.10—Киевэй гүрэнэй филармониин «Гармония» гэжэ ансамблиин камерна хүгжэмэй концерт. 11.45 —«Ан амигадаи ажамидарал». 12.45—Шэнэ һонин. 15.35 — «Шиниил хойноһоо, Эхэ оромни»—Сибирь, Хойто зүг болон Алас-Дурнын баялигуудые ашаглалгын түүхэ тухай телевизионно баримтата фильм. 16.35—«Лес, в который ты никогда не войдешь»—үхибүүдтэ телефильм. 17.40—«Һурагшадай үйлэдбэриин...» Ростовско областиин һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай ажалай дүй дүрщэл тухай. СССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо В. М. Коротов дамжуулгада хабаадаха. 18.15 —«СССР—МНР —адли эрхэтэй хани харилсаата гүрэнүүд» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.25 —«Байгал» программа (буряадаар). 18.55 — «Танай бэшэгүүдээр». 19.25 — Киноочерк.

«Орбита». 19.45 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Эрдэм наукын һонин». 20.30 — А. П. Чеховэй зохёолоор. «История одной любви» — телевизионно уран һайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35—«Отар Тактахишвилиин уран бүтээл» —фильм-концерт. 23.45 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55— Дамжуулгын программа. 13.00 —«Ватага «Семь ветров» —телевизионно зүжэг. 14.30 —«М. Мусоргскиин романснууд ба дуунууд». 15.20 —«Залуу бүлын клуб».

Улаан-Үдэ. 17.00 —Үхибүүдтэ мультфильмнүүдэй программа. 17.55 —«Манай хото —манай гэр» гэһэн циклһээ дамжуулга.

«Орбита». 18.25 —М. Горький. «Дурсалгануүд ба уулзалганууд». 19.30 —19.45 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Сонсхолнууд.

«Орбита». 20.00 —«Донгузда юун хэрэгтэйб?» —телевизионно баримтата фильм. 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Шэдитэ экран». 21.15—Фильм-концерт. 22.00—«Время». 22.35 —«Пуск» — Телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 23.40 —«Горизонт».

Редактор Р. Б. ГАРМАЕ[В]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54 93, зам. редактора—2 68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64 36, 2 63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60 21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем в селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-04575. Заказ № 150. Индекс 5901